

ØRAS ÅRSRAPPORT 2022

Innholdsfortegnelse

<u>Styrets beretning</u>	3
<u>Organisasjon</u>	6
<u>Resultatregnskap</u>	8
<u>Balanse</u>	9
<u>Noter til regnskapet</u>	11
<u>Næringsregnskap</u>	17
<u>Revisors beretning</u>	18
<u>Investeringer og tiltak</u>	21
<u>Miljørapport</u>	22
<u>Bruktbutikken OMGJØRAS</u>	26
<u>Avfallsmengder</u>	50
<u>Abonnenter og antall besøkende på Dal Skog</u>	53
<u>ØRAS-skolen</u>	54
<u>Kart</u>	55

Foto: Bjørn Hytjantorp

Styrets beretning

OM VIRKSOMHETEN

Øvre Romerike Avfallsselskap IKS (ØRAS) er et interkommunalt selskap eiet av kommunene Eidsvoll, Hurdal, Nannestad og Ullensaker.

Selskapets formål er på vegne av eierkommunene i henhold til Forurensningslovens § 29, § 30 1.ledd, § 31 og § 33 å drive behandling av husholdningsavfallet i eierkommunene på en økonomisk og miljømessig forsvarlig måte. Selskapet skal videre bidra til å utvikle en enhetlig praksis innen avfallsrelaterte funksjoner i eierkommunene, og utvikle en felles avfallspolitikk.

Selskapet sørger for innsamling og behandling av husholdningsavfall på vegne av eierkommunene med 88 678 innbyggere pr 31.12.2022 og 37 189 abonnenter/ husholdninger.

Miljøstasjon Dal Skog i Ullensaker er ØRAS' avfallsanlegg og gjenvinningsstasjon hvor det finnes anlegg og funksjoner for miljøriktig avfallsbehandling.

I tillegg driftes over 45 returpunkter for glass- og metallemballasje og mobil gjenvinningsstasjon i Hurdal 2 ganger i året. Det er igangsatt pilotprosjekt på innsamling av glass- og metallemballasje på husstandsnivå i alle kommunene.

Fra og med 1.5.2020 overtok Øras alt ansvar for innsamlingen av husholdningsavfall og kontakten mot abonnentene. Besøktallet på gjenvinningsstasjonen gikk ned fra ca. 96 000 i 2021 til ca. 89 000 i 2022.

ÅRSREGNSKAPET

Regnskapet kan gjøres opp med et regnskapsmessig overskudd på kr 749 856 mot et budsjettert resultat på kr 0. Fremførbar skattekostnad for næringsinntekter er lagt inn med kr 36 313. Totale driftsinntekter for 2022 ble kr 141 162 127, mens driftskostnadene ble kr 137 346 433. Selvkostfondet ble overført til eierkommunene i 2020. Resultat for selvkostområdet avsettes i form av et justeringsfond som belastes, eventuelt overføres til eierkommuner påfølgende år.

Variasjon i justeringsfondet er relatert kalkulatoriske kostnader i henhold til kommunale regnskapsprinsipper. Likviditeten i selskapet er god.

Driftsinntekter

Driftsinntektene ble ca. kr 0,7 mill. kroner høyere enn budsjettet.

Den største inntekstposten kommer som driftstilskudd fra kommunene, som skal dekke kostnadene med innhenting og behandlingen av avfallet fra husholdningene.

For salg av avfallsfraksjoner var det metall og papp/papir som ga de største inntektene – over kr 6 mill. Prisen knyttet til papp og papir tok seg noe opp gjennom 2022. Jordsalget ga oss inntekter på over kr 2 mill. Brukerbetalingen ga en inntekt på kr 5,2 mill. som er – 1,3 mill. lavere enn budsjett. OmgjØRAS omsatte for over kr 3 mill., som det var kr 0,5 mil. over budsjett.

Driftskostnader

Driftskostnadene ble ca. kr 1 mill. høyere enn budsjettet i henhold til sist revidert budsjett.

- Behandlingskostnader for restavfall utgjorde over kr 15 mill. – først og fremst relatert til ettersortering hos Roaf
- Lønn og pensjon utgjorde ca. kr 37,5 mill. – først og fremst relatert til høyere lønnsoppgjør, vikarer og ekstrahjelp for Koronafravær og høyere pensjonskostnader.
- Leie av maskiner og utstyr utgjorde ca. 10 mill.
- Energipriser; strøm kr 3,3 mill. og drivstoff kr 3,3 mill.
- Totale innsamlingskostnader utgjorde kr 33,7 mill.

Investeringer

Investeringene er utført i henhold til vedtatte budsjetter og handlingsplan. De omfattet i hovedsak nytt fyringsanlegg, lager til butikken, utvidelse av adm. bygg og nye beholdere/containere. Årets investeringer utgjorde i overkant av kr 18 mill. og er noe over budsjett. Vesentlig årsak til overskridelser er at aktiviteter/ innkjøp er flyttet fra drift/ vedlikehold til investeringer, samt stor slitasje på beholdere/containere og økte priser gjennom året.

Finansiell risiko

Selskapets virksomhet er regulert gjennom særlovgivning (IKS-loven). Gjennom IKS-loven er eierkommunene solidarisk ansvarlig for selskapets forpliktelser. Eierkommunene utgjør også det vesentligste av kundegrunnlaget for selskapet. Kredittrisikoen ansees derfor å være svært lav. Selskapet er til en viss grad eksponert mot endringer i rentenivået, da selskapets gjeld har flytende rente. Prisene til eierkommunene er imidlertid basert på selvkostprinsippet. Styret vurderer likviditeten i selskapet som tilfredsstillende, men er avhengig av stabilitet i næringsinntekter. Inntekter fra næring etter fordeling i selvkostregnskapet ble ca. 8 %

Næring

Fra og med regnskapsåret 2014 er næringsdelen skilt ut som et eget skattepliktig objekt. Årsresultatet i næringsvirksomheten etter skatt, er beregnet til kr –128 748. Omsetningen var i overkant av kr 11 mill.

FORTSATT DRIFT

Det er etter regnskapsårets slutt ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning for stilling og resultat. Etter styrets oppfatning gir fremlagte resultatregnskap med tilhørende balanse, noter, samt denne beretning, fyllestgjørende informasjon om driften gjennom året og stillingen ved årsskiftet. Styret mener at selskapet, slik det drives, er gunstig for husholdningene både økonomisk og miljømessig. Forutsetningen for fortsatt drift er til stede og virksomheten i ØRAS vil bli videreutviklet.

ARBEIDSMILJØ

Selskapet legger vekt på å legge til rette for et godt arbeidsmiljø. Kvalitets- og internkontrollsystemet i ØRAS inngår i hele bedriften, og er gjenstand for årlig revisjon. Generelt oppfattes arbeidsmiljøet i selskapet som godt, noe også arbeidsmiljøundersøkelser viser. ØRAS har fokus på HMS arbeid og er tilknyttet HMS-senteret for Øvre Romerike. Det ble rapportert 8 HMS- og arbeidsmiljøavvik. Det totale sykefraværet var 10,36 % hvorav 8,03 % var langtidsfravær. Korttidsfraværet (2,34 %) er lavt, noe som også er en indikasjon på at arbeidsmiljøet er godt.

LIKESTILLING

ØRAS har en kjønnsmessig likeverdig representasjon i styrende organer. Det var 46 ansatte ved årsskiftet og det er en jevn fordeling mellom kvinner og menn. Vi oppfordrer kvinner til å søke i mannsdominerte yrker. Vi har en person med redusert funksjonsevne som jobber fast hos oss hver torsdag. I tillegg har vi hatt 1–2 personer på arbeidstrening/ utplassering i perioder. I selskapets ledergruppe er det 4 kvinner og 4 menn.

YTRE MILJØ

ØRAS er en miljøbedrift med ansvar for å ivareta det ytre miljø. Virksomheten er underlagt lovverk og konsesjonsvilkår som selskapet opererer innenfor. ØRAS jobber kontinuerlig med forbedringer i et miljøperspektiv og er sertifisert etter miljøstandarden NS – ISO 14001.

Store nedbørsmengder skaper utfordringer i forhold til håndtering av overflatevann og sigevann. ØRAS utarbeider egen miljørapport hvert år.

ØRAS fikk sin nye konsesjon/ tillatelse fra Statsforvalteren i Oslo og Viken i juni 2020, og utarbeidet i 2021 nytt miljøovervåkningsprogram med tilhørende handlingsplan. Implementeringen startet i 2022, blant annet med boring av nye grunnvannsbrønner.

DRIFTEN

Det har i løpet av året ikke vært nevneverdige problemer med driften. Alle anlegg holdes i gang, men krever en høy grad av vedlikehold og akutte reparasjoner. Gassanlegget krever mye ressurser. Optibag sorteringsanlegg ble oppgradert i 2017 og fungerer tilfredsstillende. Sigevannsanlegget fungerer nå tilfredsstillende etter oppgraderingen og kan håndtere økte nedbørsmengder. Utbedring av sigevannsanlegget/ vannbehandlingsanlegget startet i 2018 og ble sluttført/ overtatt våren 2020.

I 2021 startet avslutningen av deponi 2, med bl.a. mottak av leirmasser og skogsjord. Dette fortsatte i 2022.

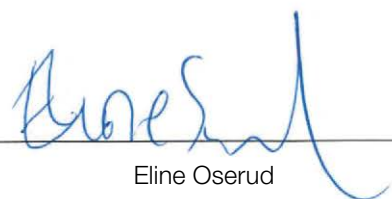
Mogreina, Dal Skog 23. mars 2023

Johan Jørstad
Styreleder

May-Britt Rognstad
Nestleder

Eline Oserud
Styremedlem

Raymond Willy Wold-Schätzer
Styremedlem

Terje Johansen
Styremedlem

Organisasjon

STYRET MED VARAREPRESENTANTER PR 31.12.22

Styreleder	Johan Jørstad
Nestleder	May Britt Rognstad
Styremedlem	Raymond Wold-Schätzer
Styremedlem	Eline S. Oserud
Styremedlem	Terje Johansen (ansattes rep.)

1. vara	Frøydis Brekke
2. vara	Torstein Owe
3. vara	Andreas Solberg
4. vara	Tove Kjellerød
-	Nina Riiser (ansattes rep.)

Det ble gjennomført 4 styremøter og 22 saker ble behandlet.

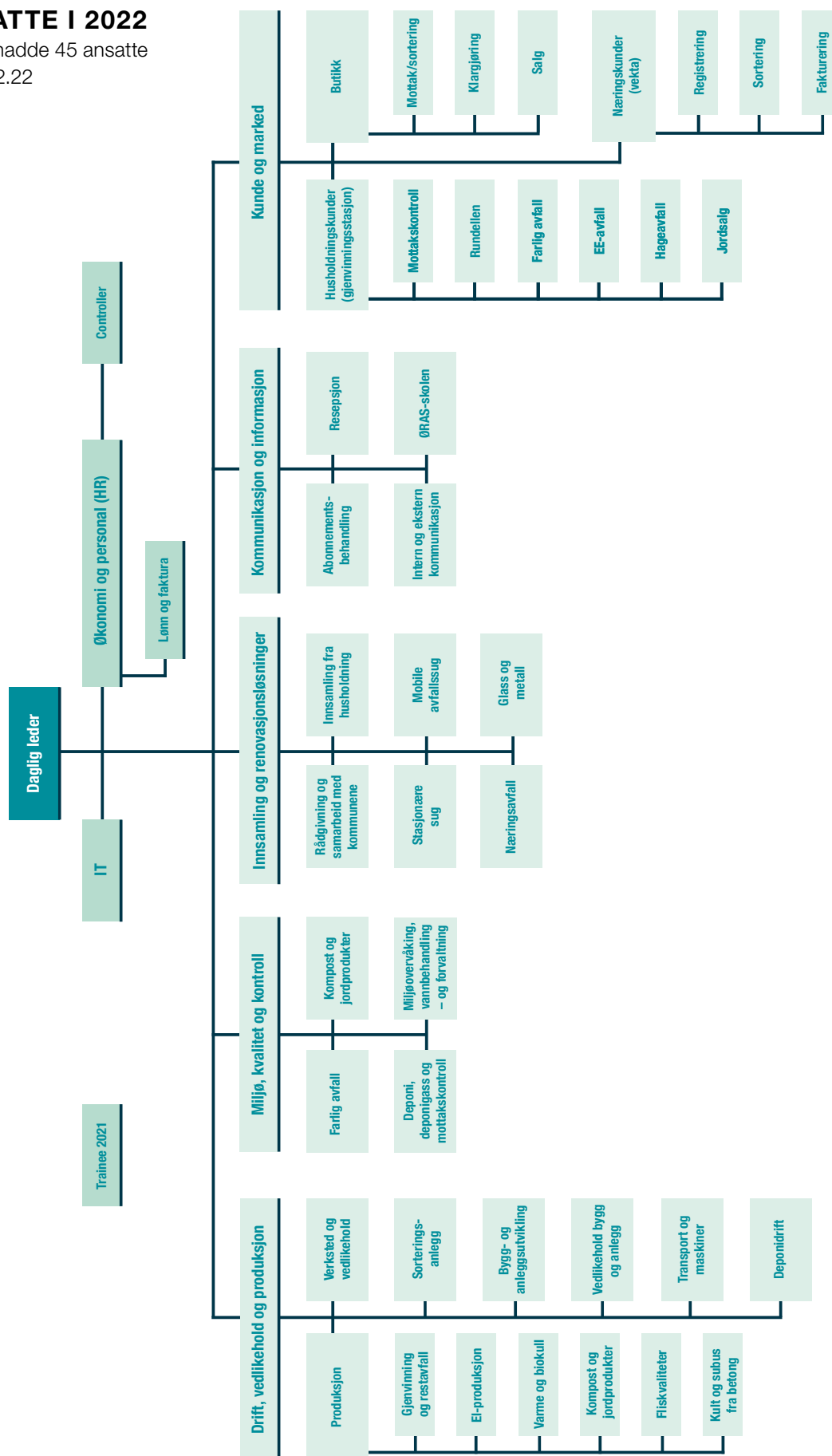
REPRESENTANTSKAPET MED VARAREPRESENTANTER

Medlemmer fra Ullensaker kommune	Vara
Eyvind J. Schumacher	Lars Halvor Stokstad Oserud
Eirik Ballestad	Unni Lisbeth Lundberg
Medlemmer fra Nannestad kommune	Vara
Hans Thue	Karl Arne Leivestad
Kari Schou	Bjørn Ludvigsen
Medlemmer fra Eidsvoll kommune	Vara
Hege Svendsen (fung.)	Tove Fagerli Brodshaug (fung.)
Olav Resaland	Tove Fagerli Brodshaug
Medlemmer fra Hurdal kommune	Vara
Paul Johan Moltzau	Gunne Morgan Knai
Tom Morten Berge	Lisbeth Solsrud Bjørnstad

Det ble avholdt 2 møter i representantskapet og 8 saker ble behandlet.

ANSATTE I 2022

ØRAS hadde 45 ansatte
pr. 31.12.22

Resultatregnskap

ØVRE ROMERIKE AVFALLSSELSKAP IKS

RESULTATREGNSKAP	NOTER	2022	Budsjett 2022	2021
DRIFTSINNTEKTER				
Salgsinntekter		139 698 568	139 946 277	123 406 892
Andre driftsinntekter		1 463 559	0	2 260 583
Sum driftsinntekter		141 162 127	139 946 277	125 667 475
DRIFTSKOSTNADER				
Lønns- og personalkostnader	2	-39 841 795	-39 810 000	-37 196 152
Off. tilskudd/ref. sykepenger		2 291 610	2 000 000	1 734 981
Ordinære avskrivninger	3	-7 512 762	-7 200 000	-7 111 883
Adm.-og driftskostnader		-92 188 865	-90 761 277	-84 370 705
Tap på fordringer		-94 622	-25 000	-163 855
Sum driftskostnader		-137 346 433	-135 796 277	-127 107 614
DRIFTSRESULTAT		3 815 694	4 150 000	-1 440 139
FINANSINNT. OG KOSTNADER				
Andre finansinntekter		102 524	0	93 291
Andre renteinntekter		33 867	100 000	137 286
Andre finanskostnader		-3 238 542	-3 250 000	-1 375 037
Resultat av finansinnt. og kostnader		-3 102 150	-3 150 000	-1 144 460
ORDINÆRT RESULTAT før skatt/ekstraord.poster		713 543	1 000 000	-2 584 599
Skatt, næring (neg. skatt/uts. skatt)	10	36 313		202 453
Ekstraordinær tap avgang dr.midler	3	0		-224 901
ÅRSRESULTAT		749 856	0	-2 607 047
OVERFØRINGER				
Dekket av annen egenkapital	6	2 058 140	0	155 520
Avsatt til egenkapital næring	10	-128 748		-717 790
Avsetning etterbruksfond	6	1 000 000	1 000 000	0
Endring justeringsfond/selvkostområdet	9	-2 179 536	0	-2 044 776
NETTO OVERFØRINGER	6	749 856	0	-2 607 046

Balanse

ØVRE ROMERIKE AVFALLSSELSKAP IKS

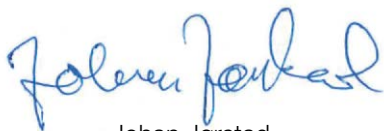
BALANSE	NOTER	2022	2021
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immatrielle eiendeler			
Utsatt skattefordel, næring	10	590 468	554 155
Varige driftsmidler			
Anlegg Miljøstasjon Dal Skog	3	107 042 544	86 271 046
Anlegg fjernvarme	3	1 765	3 529
Andre anlegg	3	25 114 883	25 319 296
Maskiner	3	16 025 050	27 516 212
Inventar og utstyr	3	8 881 181	6 055 706
Sum varige driftsmidler		157 065 424	145 165 788
Finansielle anleggsmidler			
Egenkapitalinnskudd KLP		801 212	726 602
Investeringer i andre aksjer		0	0
Sum finansielle anleggsmidler		801 212	726 602
SUM ANLEGGSMIDLER		158 457 103	146 446 545
OMLØPSMIDLER			
Varelager	12	1 944 054	733 222
Fordringer			
Kundefordringer	11	2 074 367	986 277
Andre fordringer		2 361 001	2 108 759
Forskudd lønn		0	0
Sum fordringer		4 435 369	3 095 036
Bankinnskudd, kontanter og lignende	5	23 768 180	23 428 707
SUM OMLØPSMIDLER		30 147 602	27 256 965
SUM EIENDELER		188 604 706	173 703 511

BALANSE FORTS.

BALANSE	NOTER	2022	2021
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Justeringsfond / selvkostfond	9	-2 179 536	-2 044 776
Annen egenkapital, næring	10	573 725	702 473
Annen egenkapital, husholdning	6	30 144 543	28 086 404
Bundet etterbruksfond	6	7 600 000	6 600 000
Sum opptjent egenkapital		36 138 732	33 344 101
Sum egenkapital	6	36 138 732	33 344 101
Utsatt skatt, næring		0	0
GJELD			
Langsiktig gjeld			
Lånegjeld	4	127 046 830	117 599 760
Sum langsiktig gjeld		127 046 830	117 599 760
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		9 634 963	13 975 614
Skyldig off.avgifter, skatter		6 534 304	1 361 745
Annen kortsiktig gjeld		9 249 876	7 422 290
Sum kortsiktig gjeld		25 419 143	22 759 649
Sum gjeld		152 465 974	140 359 409
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		188 604 706	173 703 510

Kontroll = eiend. – gjeld og ek.

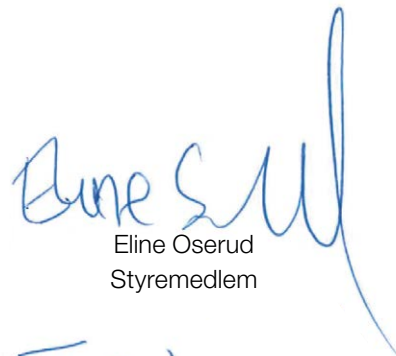
Mogreina, Dal Skog 23. mars 2023

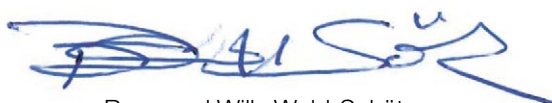
Johan Jørstad
Styreleder

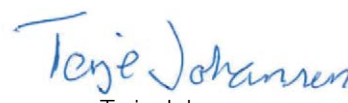
May-Britt Rognstad
Nestleder

Eline Oserud
Styremedlem

Raymond Willy Wold-Schätzer
Styremedlem

Terje Johansen
Styremedlem

Noter til regnskapet

1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og NRS 7 – God regnskapsskikk for små foretak.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år fra etableringstidspunktet er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Langsiktig og kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet, og skrives ikke opp eller ned til virkelig verdi som følge av renteendringer.

Driftsinntekter og periodisering av kostnader

Det er foretatt avgrensning av inntekter og kostnader

som skal henføres til senere regnskapsperioder. Inntekter og kostnader som er påløpt ved årets utgang er hensyntatt i regnskapet.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er vurdert til historisk kostpris etter fradrag for avskrivninger. Avskrivningene er beregnet på grunnlag av kostpris og fordelt lineært over antatt økonomisk levetid.

Fordringer

Kundefordringer er ført opp etter fradrag for tap. Andre fordringer er ført opp til pålydende.

Pensjoner

Det legges til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Det er følgelig ikke gjort beregning eller avsetning for eventuell over-/underdekning i pensjonsordningen som tilsvarer NRS 6 utover noteopplysninger relatert til pensjonsforpliktelser. Årets pensjonskostnad tilsvarer derfor årlig premiebeløp til offentlig tjenestepensjonsordning i KLP. Det beregnes og betales arbeidsgiveravgift av innbetalt premie til pensjonsordningen.

2 ANSATTE, LØNSKOSTNADER, YTELSE DAGLIG LEDER OG STYRE

	2022	2021
Lønninger m.m.	31 398 860	29 152 740
Arbeidsgiveravgift	4 638 222	4 350 762
Pensjonskostnader	3 310 464	3 249 447
Andre ytelser	494 249	443 202
Sum	39 841 795	37 196 152

2022	Lønn	Pensjon	Andre godtgjørelser
Daglig leder	1 246 407	136 236	12 421
Styrets leder	88 000		1 500
Styre medlemmer	148 000		750

Selskapet har 49 fast ansatte ved årets utgang. Honorar til revisjon er kostnadsført med NOK 126 350 for revisjon og NOK 0 annen bistand.

3 VARIGE DRIFTSMIDLER

	EDB	Inventar	Beholdere	Maskiner	Utstyr	Maskiner	Dal Skog	Dal Skog	Dal Skog	Under utføring	Sum
Avskrivningstid	3 år	5 år	7 år	8 år	10 år	15 år	20 år	40 år	0 år		
Anskaffelseskost 01.01.22	1 127 575	5 499 665	12 758 553	18 358 329	2 890 707	27 146 007	13 436 361	125 741 051	17 142 824	11 037 446	235 138 524
Tilgang i året		790 424	2 354 630	1 614 388	1 362 493	-117 771	1 059 387	23 386 290		-11 037 446	19 412 395
Avgang i året											0
Reklassifisering											0
Anskaffelseskost 31.12.22	1 127 575	6 290 089	15 113 183	19 972 717	4 253 200	27 028 236	14 495 748	149 127 341	17 142 824	0	254 550 912
Avskrivninger 01.01.22	1 127 575	4 528 293	8 470 651	15 345 698	2 097 273	13 676 347	3 789 147	40 940 749	0		89 972 733
Nedskrivning driftsmidler											0
Årets avskrivninger		337 002	1 127 373	596 098	217 699	1 355 998	695 985	3 182 607	0		7 512 762
Avskrivninger 31.12.22	1 127 575	4 865 295	9 598 024	15 941 796	2 311 972	15 032 345	4 485 132	44 123 356	0		97 485 495
Bokført verdi 31.12.22	0	1 424 795	5 515 159	4 030 921	1 941 226	11 995 891	10 010 616	105 003 985	17 142 824	0	157 065 424
Budsjett:											
Investeringer 2022			1 500 000	2 250 000	680 000	800 000	1 400 000	11 050 000		0	17 680 000
Investeringsavvik	0	790 424	854 630	-635 612	682 493	-917 771	-340 613	1 298 844		0	1 732 395

Årets investeringer er finansiert ved låneopptak i 2020. For prosjekter som har oppstart året før eller ferdigstilles påfølgende regnskapsår vil det oppstå avvik mellom investeringsbudsjett og virkelig investering. Deler av et komposteringsanlegg oppført mellom 1998 – 2009 er solgt. Anlegget var i sin tid en nødvendig investering men deler av anlegget har ikke vært i bruk siden 2016. Salget har medført et regnskapsmessig tap på NOK 495 614. Salget har medført NOK 1 950 000 i tilført likviditet til selskapet.

4 LANGSIKTIG GJELD

	2022	2021	forfall > 5 år
Kommunalbanken 2016.1	54 176 130	56 954 390	40 284 830
Kommunalbanken 2016.1	11 231 840	11 892 540	7 928 340
Kommunalbanken 2017	4 475 650	5 022 070	2 517 350
Kommunalbanken 2018	10 193 470	10 564 150	7 566 270
Kommunalbanken 2019	5 015 030	5 211 690	4 031 730
Kommunalbanken 2020	9 773 420	10 417 780	5 864 020
Kommunalbanken 2021	15 942 850	17 537 140	10 628 550
Kommunalbanken 2022	16 238 440		10 708 240
Total	127 046 830	117 599 760	89 529 330

Lånegjelden er sikret med kommunale garantier. Neste års avdrag NOK 7 503 500 på langsiktig gjeld er avsatt i balansen som kortsiktig gjeld. Totalt NOK 89 529 330 forfaller senere enn 5 år.

5 BANKINNSKUDD, KASSE, OBLIGASJONSFOND M.V

	2022	2021
Håndkasser	4 500	6 000
Bankinnskudd	23 763 680	23 422 708
Sum	23 768 180	23 428 708

Bundne bankinnskudd skattetrekk utgjør pr. 31.12. i år NOK 1 202 694, i fjor pr. 31.12. NOK 1 093 796. Etterbruksfond utgjør pr 31.12. NOK 7 600 000, i fjor NOK 6 600 000. Selskapet har et obligasjonsfond som er vurdert etter RL § 5-8 regel for små foretak. Selskapet har i balansen benyttet virkelig verdi NOK 6 637 618. Obligasjonsfondets anskaffelseskost er NOK 6 600 000 og årets resultatførte verdinedgang er NOK 251 616.

6 EGENKAPITAL

	2022	2021
Annen egenkapital 01.01.	28 086 404	27 930 884
Annen EK, næring 01.01.	702 473	1 420 263
Selvkostfond 01.01.	-2 044 776	- 5 794 971
Etterbruksfond 01.01.	6 600 000	6 600 000
Egenkapital 01.01.	33 344 101	30 156 176
Tilført fra årets resultat	749 856	-2 607 046
Disponering egenkapital/fond	749 856	-2 607 046
Annen egenkapital 31.12.	30 147 518	28 086 404
Justeringsfond 31.12.	2 182 511	-2 044 776
Etterbruksfond 31.12.	7 600 000	6 600 000
Egenkapital, næring 31.12	573 725	702 473
Egenkapital 31.12.	36 138 732	33 344 101

Annen egenkapital er relatert til overskudd i perioden 1998 – 2004. I denne perioden ble egenkapital benyttet til investeringer i samsvar med vedtektene for selskapet. Fra og med 2014 vil selskapets næringsdel være skattepliktig. Egenkapital næringsdel er fra 2014 spesifisert som andel av selskapets totale egenkapital. Etter vedtak i representant-skapet høsten 2020 ble selvkostfond avviklet i selskapet. Selvkostområdet blir gjennomført som tidligere men det oppføres som et justeringsfond ved årets slutt og avregnes til kommunene påfølgende år etter godkjent årsregnskap.

7 EIERKOMMUNER, EIERANDELER OG TRANSAKSJONER

Som beskrevet i selskapsavtalen hefter de enkelte eierkommunene med hele sin formue for ØRAS samlede forpliktelser i forhold til folketallet pr 31.12.2022 i henhold til statistikk fra Statistisk Sentralbyrå. Kommunenes eierandel er fordelt tilsvarende. Driftstilskudd mellom eierkommunene og ØRAS er definert som transaksjoner mellom nærstående parter. I tillegg forekommer mindre transaksjoner på tjenestenivå mellom eierkommunene og ØRAS.

Kommune	Eierandel 31.12.22	Transaksjoner
Eidsvoll	30,8 %	33 558 578
Hurdal	3,3 %	6 122 556
Nannestad	17,5 %	18 591 719
Ullensaker	48,4 %	50 188 499

8 PENSJONSFORPLIKTELSER

SPEKIFIKASJONER FOR REGNSKAPSFØRING OG PENSJONSNOTE

PENSJONSKOSTNADER	2022	2021
Årets opptjening	8 495 835	4 771 777
Rentekostnad	1 033 232	767 295
Brutto pensjonskostnad	9 529 067	5 539 072
Forventet avkastning	-1 495 299	-1 102 065
Resultatført estimatendring/-avvik	0	0
Netto pensjonskostnad	8 181 613	4 580 472
Administrasjonskostnad, inkl arb.g.avgift	1 153 607	645 847
Resultatført tap/gevinst	0	0
Resultatført planendring		
Samlet kostnad (inkl. administrasjon)	9 335 220	5 226 319

PENSJONSFORPLIKTELSE	ESTIMAT 31.12.2022	BESTE ESTIMAT 31.12.2021
Brutto påløpt forpliktelse	47 206 503	46 332 771
Pensjonsmidler	39 929 704	39 046 862
Netto forpliktelse før arb.avgift	7 276 799	7 285 909
Ikke resultatført estimatendring/-avvik, inkl aga	1 596 534	-2 817 129
Balanseført nto forpl./(midler) inkl arb.g.avg	10 124 471	5 098 876

AVSTEMMING

Balanseført nto forpliktelser/(midler) IB inkl. aga	5 098 876
Netto pensjonskostnad inkl. aga og adm. kost	9 335 220
Aga innbetalt premie/tilskudd	-532 565
Innbetalt premie/tilskudd (inkl.adm, aga)	-3 777 060
Balanseført nto forpliktelser/(midler) UB inkl. aga	10 124 471

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER	2022	2021
Diskonteringsrente	1,90 %	1,70 %
Årlig lønnsvekst	2,75 %	2,25 %
Pensjonsregulering	1,73 %	2,00 %
Forventet avkastning	3,70 %	3,10 %
Amortiseringstid	10	10

MEDLEMSSTATUS	2022	2021
Antall aktive	100	57
Antall oppsatte	26	25
Antall pensjoner	14	13
Gj.snitts pensjonsgrunnlag	408 841	409 272
Gj.snitts alder, aktive	39,04	40,44
Gj.snitts tjenestetid, aktive	4,73	4,69
Sats for arbeidsgiveravgift	14,1%	14,1%

Andel som tar ut AFP fra 62 år i fellesordningen estimeres til 36% ved 65 år og 42,5% ved 70 år.
Frivillig avgang estimeres fra 25% før 24 trinnvis ned mot 0% ved 55 år.

9 SELVKOSTREGNSKAP

Selskapet benytter selvkostregnskap til å utarbeide oversikt over husholdningenes andel av virksomheten. Selvkostregnskapet har utgangspunkt i fordelingsnøkler, beregnet etter faktisk innveid avfall ved miljøstasjonen. Ved årets slutt beregnes årets resultat for selvkostregnskap. Årets resultat overføres/avsettes til et justeringsfond. Eventuelt negativt justeringsfond faktureres til eierkommuner påfølgende år og eventuelt positivt justeringsfond utbetales til eierkommuner påfølgende år

SELVKOSTREGNSKAP: RENOVASJON	2022	2021
Sum inntekter	129 969 598	112 630 611
Sum kostnader før kalkulatoriske kostnader	-120 783 771	-107 922 694
Avskrivninger	-6 351 178	-5 726 640
Kalkulatoriske renter	-4 793 480	-2 488 676
Sum kalkulatoriske kostnader	-11 144 658	-8 215 316
Avsatt til etterbruksfond	-500 000	
Sum kostnader etter kalkulatoriske kostnader	-132 428 429	-116 138 010
Andel avskrivning/renter næringsavfall	792 596	733 373
Årets resultat	-1 666 235	-2 774 026
Finansiell dekningsgrad	99 %	98 %
JUSTERINGSFOND/SELVKOSTOMRÅDET:	2022	2021
Rente, 5 år SWAP	3,54 %	1,96 %
IB selvkostfond (overgang til justeringsfond)	0	0
Årets resultat	-1 666 235	-2 774 026
Sum før tillagt rente	-1 666 235	-2 774 026
Renter (gjennomsnittlig)	- 29 492	- 27 185
UB selvkostfond / UB Justeringsfond (2021)	-1 695 727	-2 801 212
SELVKOSTREGNSKAP: INNSAMLING	2022	2021
Driftstilskudd, innsamling fakturert	33 886 352	30 306 845
Kostnader, innsamling		
Kontrakter, renovasjon	33 696 236	28 944 272
Administrasjon 2%	673 925	606 137
UB Justeringsfond, innsamling	-483 809	756 436
UB selvkostfond / UB Justeringsfond (2022)	-2 179 536	-2 044 776

10 NÆRINGSREGNSKAP/SKATTEREGNSKAP

Selskapets andel av avfall levert fra næringsdrivende er fra og med 2014 definert som skattepliktig virksomhet. Selskapet benytter fordelingsregnskap til å utarbeide skille mellom husholdning- og næringsandel av virksomheten. Fordelingsregnskapet tar utgangspunkt i fordelingsnøkler. Beregningsgrunnlag for fordelingsnøkler er sammensatt av ressursinnsats knyttet til aktivitet og fordeling etter faktisk innveid avfall til selskapet. Selskapet utarbeider et næringsregnskap som grunnlag for innsending av selvangivelse og ligningsdokumenter. Næringsregnskap og annen egenkapital i næring er satt opp i samsvar med innlevert næringsoppgave for selskapet.

NÆRINGSREGNSKAP	2022	2021
Driftsinntekter	11 192 529	13 036 867
Avskrivninger	792 597	733 373
Lønnskostnader	4 087 983	3 931 047
Andre driftskostnader	6 147 221	9 188 705
Driftsresultat	1 648	-816 261
Finanskostnader	329 789	103 982
Resultat før skatt	-165 061	-920 243
Skattekostnad (utsatt skatt)	-36 313	-202 453
Årsresultat	-128 748	-717 790
Annen egenkapital, næring	573 725	702 473

11 KUNDEFORDRINGER

Kundefordringer 31.12.22 er NOK 2 074 367 hvorav NOK 109 745 er eldre enn 30 dager. Tap kundefordringer i 2022 på NOK 94 622.

12 VARELAGER

Varebeholdning består av grønne poser til matavfall og blanke poser til innsamling av husholdningsavfall. Poser kjøpes inn i bulk og deles ut til husholdningskunder etter forbruksmønster. I tillegg er det varebeholdning av jordprodukter, biokull og knust betong relatert videresalg av disse produktene. Sum varelager pr 31.12.22 er NOK 1 944 054.

Revisors beretning

Representantskapet i Øvre Romerike Avfallsselskap IKS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Øvre Romerike Avfallsselskap IKS som viser et overskudd på kr 749 856. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap og kontantstrømsoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultat og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Styret og daglig leder er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysningene som skal gis i henhold til lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

www.romerikerevisjon.no

Romerike revisjon IKS
Ringveien 4, 2050 Jessheim

Telefon: 66106900
postmottak@romerikerevisjon.no

Org. no: 913 150 619
Kontonummer: 3207.32.49278

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

REVISORS BERETNING FORTS.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Jessheim, 24.03.2023

Børge Haukland
oppdragsansvarlig revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent

Investeringer og viktige tiltak i 2022

De største prosjektene i 2022 var etablering av nytt pyrolyseanlegg, nytt varelager til bruktbutikken og påbygg administrasjon.

Tabellen nedenfor viser årets viktigste investeringer.

TILTAK INVESTERINGER

Drift og vedlikehold	Beskrivelse	Kostnader
Solcellepaneler kompost og admin.bygg	Enøk-tiltak	800 000
Nye binger til kompost- og jordprodukter	Økt lagerplass til kompost- og jordproduktene.	2 500 000
Asfaltering / betong	Fast dekke jordrensefelt i henhold til konsesjon	500 000
Mobil gjenvinningsstasjon konteiner	Mini gjenvinningsstasjon for urbane strøk	680 000
Asfaltering	Nytt område for behandling av behandlet treverk	900 000
Utkjøp av stjernesikt Komteck	Reduserer leiekostnader	1 750 000
Nye grunnvannsbrønner for overvåkning av grunnvannet	Nye krav i konsesjon og i henhold til miljøovervåkning	600 000
SUM INVESTERINGER		7 730 000

Pyrolyseanlegget under oppføring. Foto: ØRAS

Rundellen på Dal Skog. Foto: ØRAS

Miljørappport 2022

ØRAS er en miljøbedrift som kontinuerlig arbeider for best mulig ivaretagelse av ressurser og ytre miljø. På ØRAS driftes både gjenvinningsstasjon, deponi, bruktbutikken OMGJØRAS, renseanlegg for sigevann, sorteringsanlegg, komposteringsanlegg, fyringsanlegg, gassanlegg og pyrolyseanlegg. Gjennom disse prosessene arbeides det kontinuerlig med å redusere CO₂-utslipp og forbruk av ressurser. I tillegg har ØRAS fokus på økt ombruk- og materialgjenvinningsgrad, forebygging av forurensning og overvåking av ytre miljø.

Denne rapporten viser hvordan ØRAS sin virksomhet påvirker ytre miljø og klima, hva som er gjennomført av planer og mål i 2022 og hva som er planlagt for 2023.

OVERORDNEDE MÅL

ØRAS sitt formål er på vegne av eierkommunene å drive behandling av husholdningsavfallet i eierkommunene på en økonomisk og miljømessig forsvarlig måte. Selskapet skal ifølge selskapsavtalen sørge for:

- å søke å redusere avfallsmengdene
- å utnytte ressursene i avfallet
- å behandle avfallet på en måte som fullt ut tilfredsstiller de miljømessige krav som myndighetene stiller
- ved effektiv informasjon å gjøre befolkningen delaktig i avfallsbehandlingen gjennom innkjøps- og forbruksmønster og ved kildesortering av avfall å innhente nødvendige tillatelser og konsesjoner

I tillegg etterstreber ØRAS å nå EU sine ambisiøse miljømål. Dette omfatter følgende mål for husholdningsavfall;

- 55 % materialgjenvinningsgrad innen 2025
- 60 % materialgjenvinningsgrad innen 2030
- 65 % materialgjenvinningsgrad innen 2035

Dette omfatter også at maks 10 % av husholdningsavfall skal deponeres i 2035, og at EU-medlemmer skal ha utsortering av matavfall innen 2023, og tekstiler og farlig avfall innen 2025.

AVFALLSSTRATEGI 2019–2030

I 2016 satte eierkommunene til ØRAS i gang arbeidet med å utvikle en langsiktig strategi for renovasjon i ett 2030-perspektiv. Ved utgangen av 2019 fikk selskapet oversendt avfallsstrategien 2019–2030 av eierkommunene. Strategien sier noe om kildesortering, EUs miljømål, ivaretagelse av ressursene og hvordan eierne ønsker at selskapet skal jobbe videre.

I denne sammenheng fikk selskapet en ny visjon; sammen gjør vi avfall til ressurser. Hensikten bak visjonen er å vise at håndtering av avfall er en felles oppgave i samfunnet, og ikke bare en tjenesteytelse fra kommunens side. Dette viser at avfall er en ressurs og har en verdi, og må håndteres deretter.

Det er utarbeidet seks overordnede mål som selskapet skal jobbe etter:

1. Avfallsmengdene per innbygger skal reduseres samtidig med at andelen avfall til ombruk og materialgjenvinning skal øke.

2. Renovasjonsordningen skal være robust og tilpasningsdyktig for fremtidig utvikling.
3. Avfallshåndteringen i kommunene skal drives på en mest mulig effektiv måte.
4. Innbyggerne på Øvre Romerike skal ha god forståelse for ordningen, betydningen av deres medvirkning og skal være blant de ledende kommunene på sortering.
5. Innbyggerne på Øvre Romerike skal ha lett tilgjengelige og gode renovasjonstjenester.
6. Klimagassutslippene fra avfallshåndtering skal reduseres.

For hvert av hovedmålene er det satt flere delmål som skal nås innen 2030. Det er hovedsakelig ØRAS sitt ansvar å nå disse målene, men i tett samarbeid med eierkommunene.

Administrasjonsbygget. Foto: ØRAS

STATUS PÅ GJENNOMFØRING AV STRATEGIEN

ØRAS har jobbet videre med implementering av avfallsstrategiens mål i 2022. Dette har vært i form av å sikre at mer avfall blir materialgjenvunnet, mer varer til ombruk og videreutvikling av ØRAS sine kompostprodukter.

ØRAS kjører restavfallet fra innsamlingsordningen til ROAF for ettersortering. Dette er for å sikre mer uttak av verdifulle ressurser som kan materialgjenvinnes, istedenfor å gå til forbrenning. Vi har utvidet prosjektet med egen beholder hjemme for glass- og metallemballasje til utvalgte husstander i alle kommunene. Dette er for å kartlegge interessen for en slik ordning blant innbyggerne, samt se hvor mye som samles inn og kvaliteten på dette.

Trevirke er en av de større fraksjonene som kommer inn på ØRAS med tanke på mengde. I kombinasjon av at ØRAS mottar mye trevirke og at det ordinære flisfyringsanlegget snart tas ut av drift, ble det investert i et pyrolyseanlegg. Dette anlegget vil da forkulle flis fra ubehandlet trevirke og lage biokull. På den måten vil ubehandlet trevirke både brukes til nærvarmeproduksjon (energigjenvinning) og materialgjenvinning.

ØRAS sin populære bruktbuikk, OMGJØRAS, har stadig flere besøkende og mange ulike varer til salgs. Dette har medført at det har vært plassutfordringer på butikk-lageret. Derfor ble utvidelsen av lageret startet opp i 2021 og videreføres i 2023. Dette gjør at det vil bli et betydelig større lager, som kan ta imot flere varer som kan selges i butikken. På denne måten kan man sikre at flere varer går til ombruk, istedenfor at de kastes.

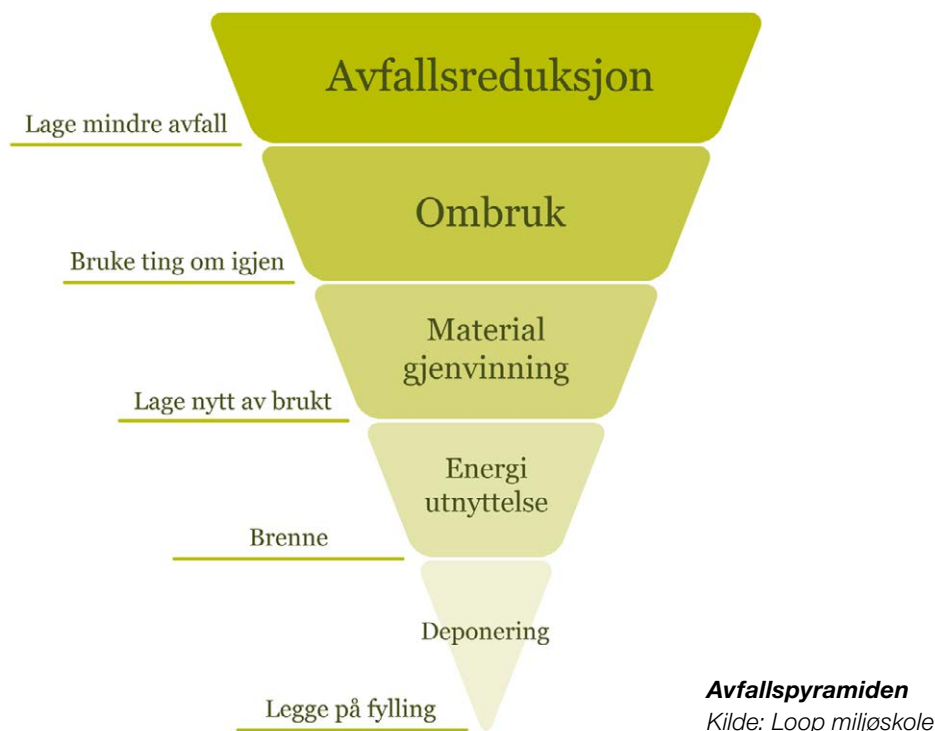
ØRAS fortsetter å utvikle kompost- og jordproduktene sine. Et av produktene er et mye etterlengtet kompostprodukt bestående av kun kompostert hageavfall, med litt sand for god drenering. ØRAS lager også jord spesialtilpasset kravene for vekstjord på tak. Jorden skal være lett, gi god drenering og samtidig ha riktig næring i forhold til plantevalg. I dette tilfellet er Leca og Glasopor dyktige aktører som ØRAS har god dialog med. Biokull er et viktig element i disse blandningene, noe som gir vekstjorden større lagringskapasitet for næring over lengre tid. Samt at biokullet har mange andre gode egenskaper som lagring av vann og karbon.

Foto: ØRAS

Prestasjon og statistikk for kildesortering

Avfallshåndtering

AVFALLSPYRAMIDEN

Avfallspyramiden, eller avfallshierarkiet, er en figur som illustrerer prioriteringene i norsk avfallspolitikk og EUs rammedirektiv for avfall. Pyramiden skal leses fra øverst til nederst, og målet er at avfallet skal behandles så nær toppen av pyramiden som mulig. ØRAS behandler avfallet ut ifra en kretsløpstankegang som følger hierarkiet i avfallspyramiden. I 2022 mottok ØRAS 34 948 tonn husholdningsavfall fra eierkommunene Eidsvoll, Ullensaker, Hurdal og Nannestad. Dette er reduksjon fra både 2020 og 2021.

1. AVFALLSREDUKSJON

ØRAS jobber kontinuerlig med avfallsreduksjon, og gjennom ØRAS-skolen får elever undervisning i hvordan avfallspyramiden er bygget opp. Dette er med på å skape en holdningsendring for hvordan man kan redusere mengde avfall og bruke ting om igjen. I tillegg lærer elevene om riktig kildesortering for at ressursene skal utnyttes mest mulig.

Opplegget har høstet stor begeistring ute i skolene, også fordi vi kan tilby mer oppdatert informasjon om avfall og sortering enn det skolebøkene gir. Også andre avfallsselskaper har sett til ØRAS-skolen og hentet inspirasjon til egne prosjekter.

2. OMBRUK

Under avfallsreduksjon kommer ombruk, som innebærer at ting som ikke brukes eller man ønsker å gi bort kan brukes på nytt istedenfor å bli kastet. I dag finnes det en rekke produkter som kan brukes om igjen uten at det må behandles på forhånd. Noen eksempler er; klær, møbler, sportsutstyr, bøker og bygningsmaterialer.

I bruktbutikken kan man finne mange skjulte skatter. Her illustrert hvordan et drivhus kan styles. Foto: ØRAS

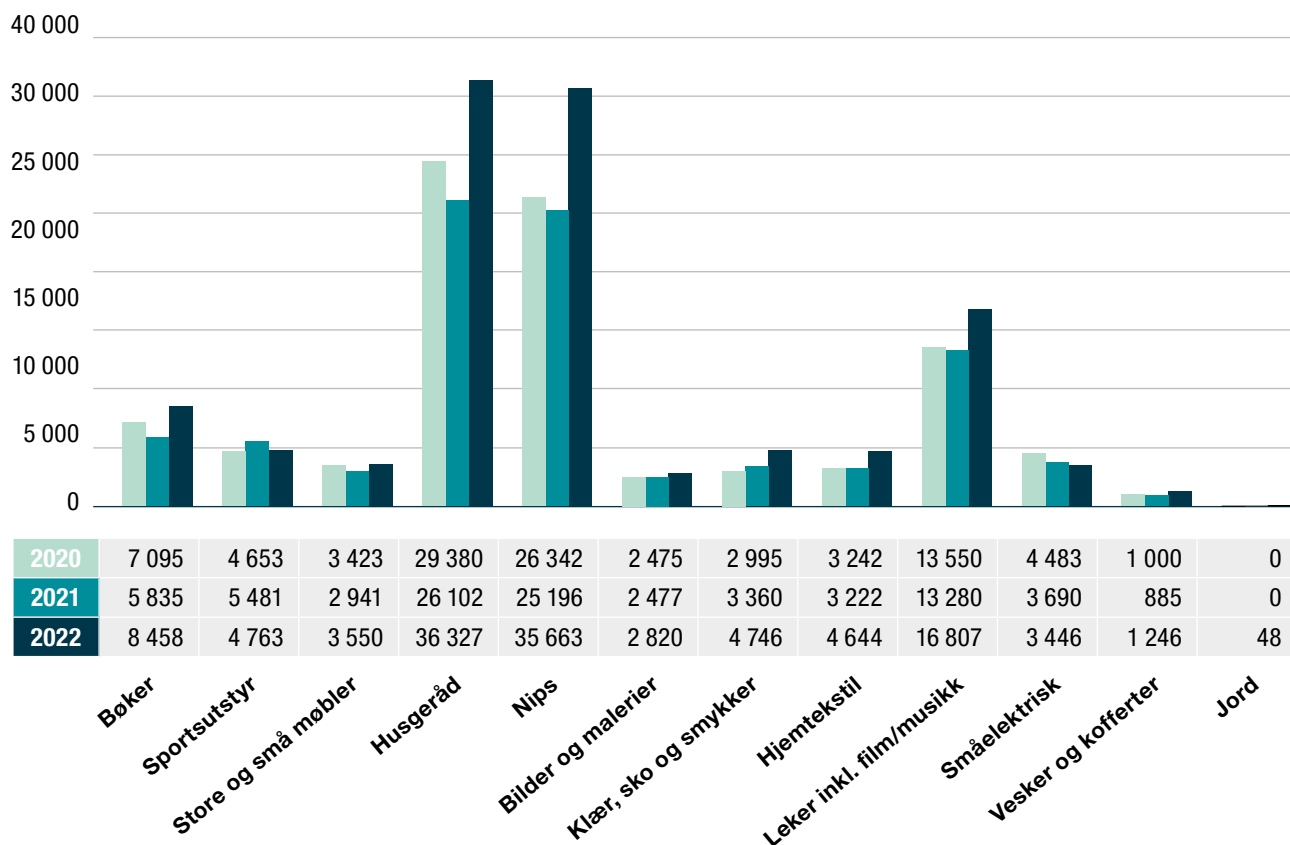
OMGJØRAS

Bruktbutikken OMGJØRAS ble åpnet i juni 2017 og har siden hatt stadig flere betalende kunder. 2022 var et rekordår med en omsetning på 3 760 656 kr, 23 573 betalende kunder og det ble solgt totalt 122 508 artikler. OMGJØRAS opplever stor suksess med mange og fornøyde kunder. Gjennom butikkens innsats får vi reddet mange varer som ellers ville blitt kastet. Varene som blir solgt er gjenstander kunder har kommet med, eller som er hentet fra sorteringsrundellen av ansatte. Alle varer blir vasket og rengjort før de settes ut i butikken. Grafen nedenfor viser antallet solgte varer i perioden 2020–2022. Det ble solgt over 30 000 flere gjenstander i 2022 enn i 2021. En medvirkende årsak kan være at butikken måtte stenge noen uker i 2021 grunnet korona. Det er estimert at butikken har tatt inn 200 tonn med varer i 2022.

Antall betalende kunder: 23 573

Antall solgte artikler: 122 508

Antall solgte varer på OMGJØRAS

3. MATERIALGJENVINNING

Målet med materialgjenvinning er å gjenvinne ressurser slik at materialer eller stoff kan benyttes om igjen i ny produksjon som resirkulerte råvarer. Dette gjør at man sparer kloden for uttak av jomfruelige råvarer og de klima- og miljøbelastningene som kommer av dette. I 2022 ble 52,3 % av alt husholdningsavfall materialgjenvunnet.

Sorteringsgrad på sorteringsanlegget

ØRAS har et optisk sorteringsanlegg som sorterer matavfall fra restavfall ut ifra fargen på posene. Derfor kan abonnentene kaste matavfallsposer og restavfallsposer i samme avfallsbeholder. I 2022 sorterte anlegget ut ca. 85 % av matavfallsposene som gikk gjennom anlegget. Andelen poser på litt over 6 millioner er på samme nivå som i 2021, med ca. samme prosentfordeling av matavfallsposer (30 %) og restavfallsposer (70 %).

Gjenvinning av matavfall og hageavfall til kompostering

ØRAS mottok i 2022 totalt 3 522 t matavfall, som ble

sendt til Romerike Biogassanlegg (RBA). Energien i matavfallet blir tatt ut som biogass, og deretter brukt som drivstoff. Biogassen erstatter da 457 860 liter fossil diesel (1 t matavfall = 130 Nm³ biometan = 130 l diesel). Dette fører til en reduksjon i CO₂-utslipp på 93 %. Takket være denne avtalen får ØRAS også redusert sitt eget drivstofforbruk som følge av at matavfallet ikke lenger behandles på eget område. Etter at matavfallet har blitt behandlet på RBA, får ØRAS tilbake flytende biorest fra biogassanlegget. Bioresten blir brukt i produksjon av ØRAS sine jordprodukter. På den måten blir matavfallet gjenvunnet to ganger.

Hageavfall er også en viktig ressurs som brukes i komposteringsprosessen til å lage jordprodukter. I 2022 mottok ØRAS 4 966 t hageavfall som ble kvernet og kompostert. ØRAS har utviklet fire vellykkede jordprodukter; ØRAS kompost, bed- og pottejord, hagejord, og plenjord.

Klimaregnskap fra matavfall til kompost

Ved å bruke matavfall om igjen som kompost, kan man beregne hvor mange tonn CO₂-ekvivalenter dette utgjør. Dette viser mengden utslipp man har spart miljøet.

	Mengde 2020 (tonn)	Mengde 2021 (tonn)	Mengde 2022 (tonn)	CO ₂ - ekvivalenter 2020 (tonn)	CO ₂ - ekvivalenter 2021 (tonn)	CO ₂ - ekvivalenter 2022 (tonn)
Matavfall	3 406	3 520	3 522	323	333	334

Som grunnlag for våre beregninger har vi brukt informasjon fra Østfoldforskning¹.

Det er benyttet ny utregningsmodell og tallene vil derfor kunne avvike fra tidligere årsrapporter.

Rankekompostering hos ØRAS. Foto: ØRAS

Fra ren flis til biokull

ØRAS har i mange år hatt et ordinært flisfyringsanlegg som har brent flis fra rent trevirke, hvor sluttresultatet blir nærvarme og aske. I løpet av 2021 bestemte ØRAS seg for å investere i et pyrolyseanlegg. Et pyrolyseanlegg er en forbrenningsovn som forbrenner for eksempel flis uten tilgang på oksygen. Dette resulterer i at flisen blir forkullet og det dannes biokull. Istedenfor at det dannes aske i forbrenningsprosessen, blir karbonet fanget opp i biokullet. Dette er med å redusere utslipp av klimagasser, samt at man ikke trenger å deponere asken. På denne måten blir

flis fra rent trevirke både material- og energigjenvunnet. Produksjon av ØRAS Biokull ble startet i 2022. Biokullet har mange egenskaper som gjør at det kan brukes i for eksempel jord og til vannrensing. Biokullets porøse struktur og store overflater binder CO₂ og har en unik egenskap til å holde på vann og næringsstoffer. Ved å kombinere biokull med organisk gjødsel, vil planter få jevn tilgang på næring og vann. Dette bedrer, stabiliserer og effektiviserer planters vekstvilkår og kan nyttiggjøres i landbruk, kjøkken- og skolehager, samt i bed- og pottejord.

4. ENERGIGJENVINNING

Ved å forbrenne avfall kan man utnytte energien i allerede eksisterende avfall. Da slipper man å hente ressurser fra naturen, som for eks. skog. På den måten får man utnyttet energi til nyttig forbruk som ellers ville gått tapt til omgivelsene. Eksempel på nyttig forbruk er gjennom fjernvarme.

I 2022 ble 44,1 % av totalt husholdningsavfallet energi-gjenvunnet. ØRAS begynte å levere restavfallet fra innsamlingsordningen til ROAF i februar 2021. På denne måten blir enda flere utnyttbare avfallsfraksjoner sortert

ut på ROAF sitt anlegg, før resten blir sendt til forbrenning. Kvernet restavfall fra gjenvinningsstasjonen blir levert til Klemetsrud i Oslo. Trevirket fra fiberplater blir også energigjenvunnet. Ubehandlet trevirke brennes i ØRAS sitt eget pyrolyseanlegg og flisfyringsanlegg, som varmer opp bygg og holder rundellen i gjenvinningsstasjonen isfri om vinteren. Siden ØRAS har oppgradert forbrenningsovn til en pyrolyseovn, vil flisen både energiutnyttes og materialgjenvinnes. Energien vil bli brukt til samme type oppvarming som tidligere.

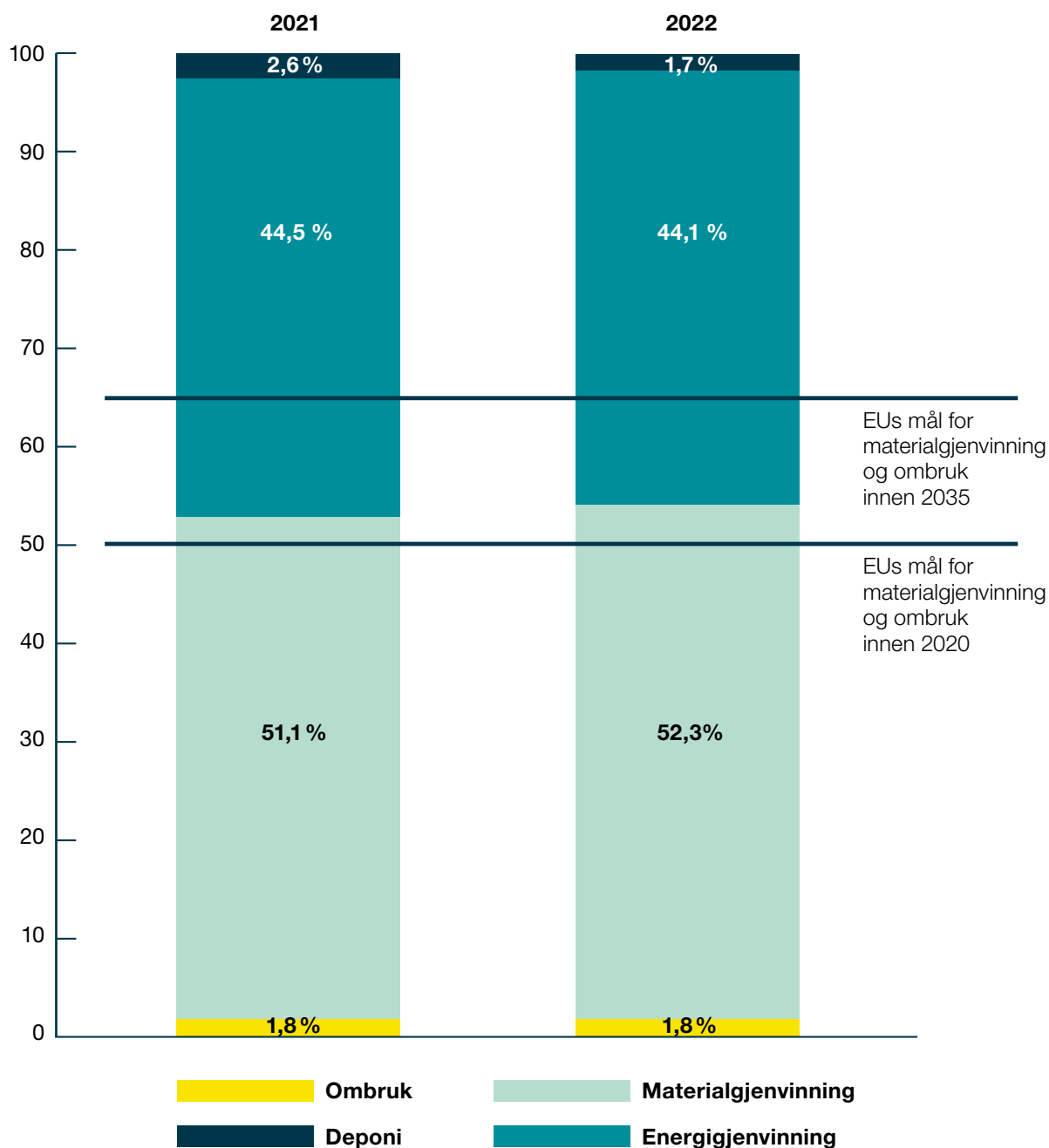
Flis ØRAS sitt pyrolyseanlegg ligger inne på Miljøstasjonen. Foto: ØRAS

5. DEPONERING

Nederst i avfallshierarkiet står deponi. Å deponere vil si å grave ned enkelte avfallsfraksjoner og håndtere dette på en forsvarlig måte for å hindre forurensning av miljøet. Noen typer avfall egner seg ikke for gjenvinning, som for eksempel glassvatt, annet inert byggavfall (betong, murstein, takstein o.l.) og lettere forurensede, tunge masser. I 2022 ble 1,7 % av husholdningsavfallet lagt på deponi.

FORDELING AV TOTALT HUSHOLDNINGSAVFALL

Diagrammet nedenfor viser at deponiandelen har minket i forhold til 2021, mens ombruksandelen holder seg på samme nivå. Samtidig har andelen avfall til materialgjenvinning økt noe og energigjenvinning sunket litt da mindre er sendt til forbrenning. I 2022 leverte innbyggerne i ØRAS-kommunene 32 kg/person mindre enn i 2021. Avfallsmengdene i 2020 var derimot svært høye grunnet pandemien.

	2019	2020	2021	2022
Kg avfall per innbygger	423 kg	456 kg	428 kg	396 kg

HVA SKJER MED DE ULIKE FRAKSJONENE?

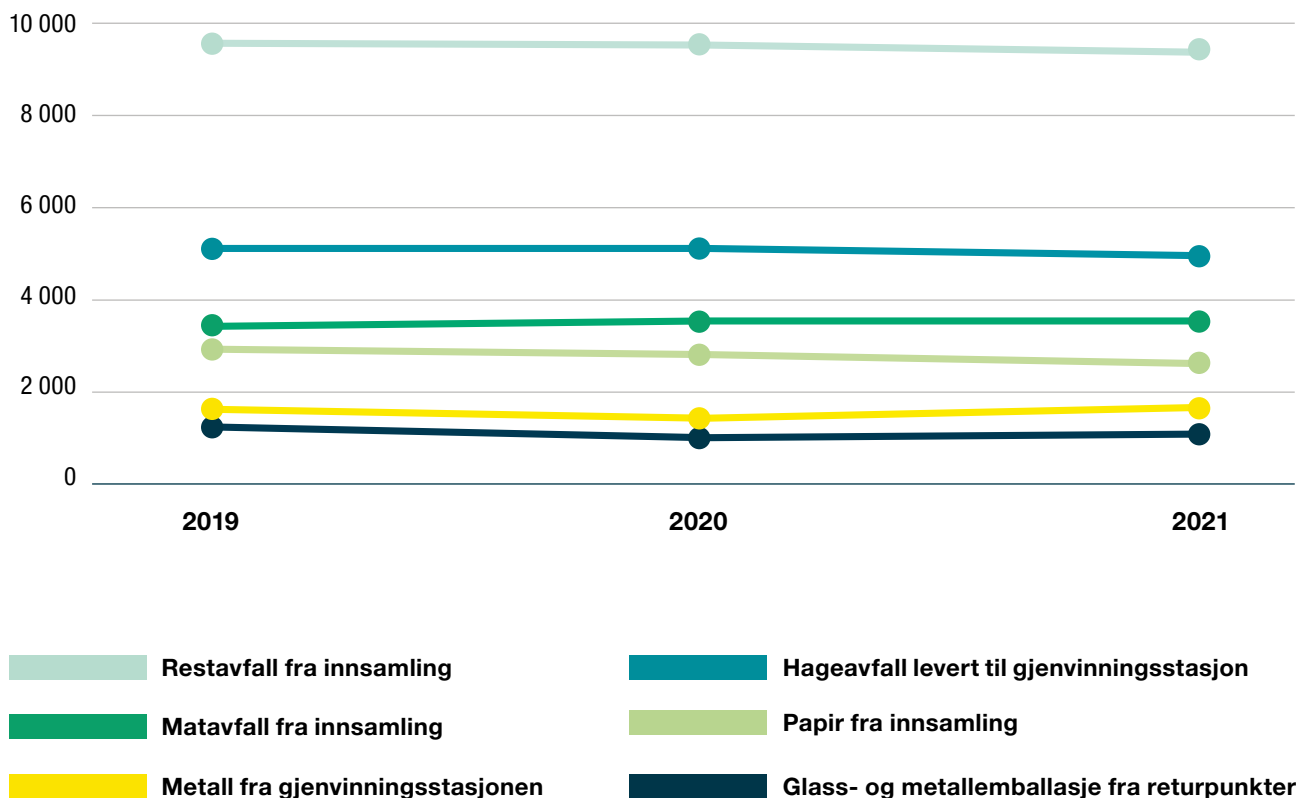
Tabellen under viser hva som skjer med de ulike fraksjonene som mottas på ØRAS. En overvekt av fraksjonene som mottas på ØRAS blir sendt til materialgjenvinning. I 2020 begynte ØRAS med en ny sortering av trevirke; plater i tre, ubehandlet, behandlet og impregneret trevirke. Dette var for å tilfredsstille sorteringskriteriene til ny nedstrømskunde for å sende mer trevirke til materialgjenvinning.

Fraksjon	Ombruk	Material- gjenvinning	Energi- gjenvinning	Deponering
Asbest				✓
Annet farlig avfall (gulvbelegg, XPS-plater etc.)			✓	
Batterier		✓		
Dekk		✓	✓	
EE-avfall		✓		
Gips		✓		
Glass- og metallemballasje		✓		
Glass og isolasjon				✓
Hageavfall		✓		
Hardplast		✓		
Husholdningsplast		✓		
Isopor		✓		
Madrasser		✓	✓	
Maling, lakk og lim			✓	
Matavfall		✓	✓	
Metall		✓		
OMGJØRAS	✓			
Papp/papir		✓		
Paller	✓			
Plastfolie, plastkanner og kasserte avfallsbeholdere		✓		
Rene tunge masser til veibygging		✓		
Restavfall			✓	
Spillolje			✓	
Tekstiler	✓	✓		
Trevirke (impregneret, ubehandlet og behandlet + plater)		✓ (behandlet trevirke)	✓ (impregneret, plater og ubehandlet)	
Vinduer med klorparafiner			✓	
Vinduer med PCB		✓	✓	
Urene tunge masser				✓

DE STØRSTE AVFALLSFRAKSJONENE

Grafen under viser utviklingen i noen av de største fraksjonene ØRAS håndterer, sett i en periode fra 2020–2022. ØRAS får inn større mengder med behandlet trevirke enn metall og glass- og metallemballasje. Allikevel er ikke behandlet trevirket tatt med i illustrasjonen på grunn av endret måte å inndelegge trevirket på i statistikken. Dette ville gitt en feil illustrasjon i grafen.

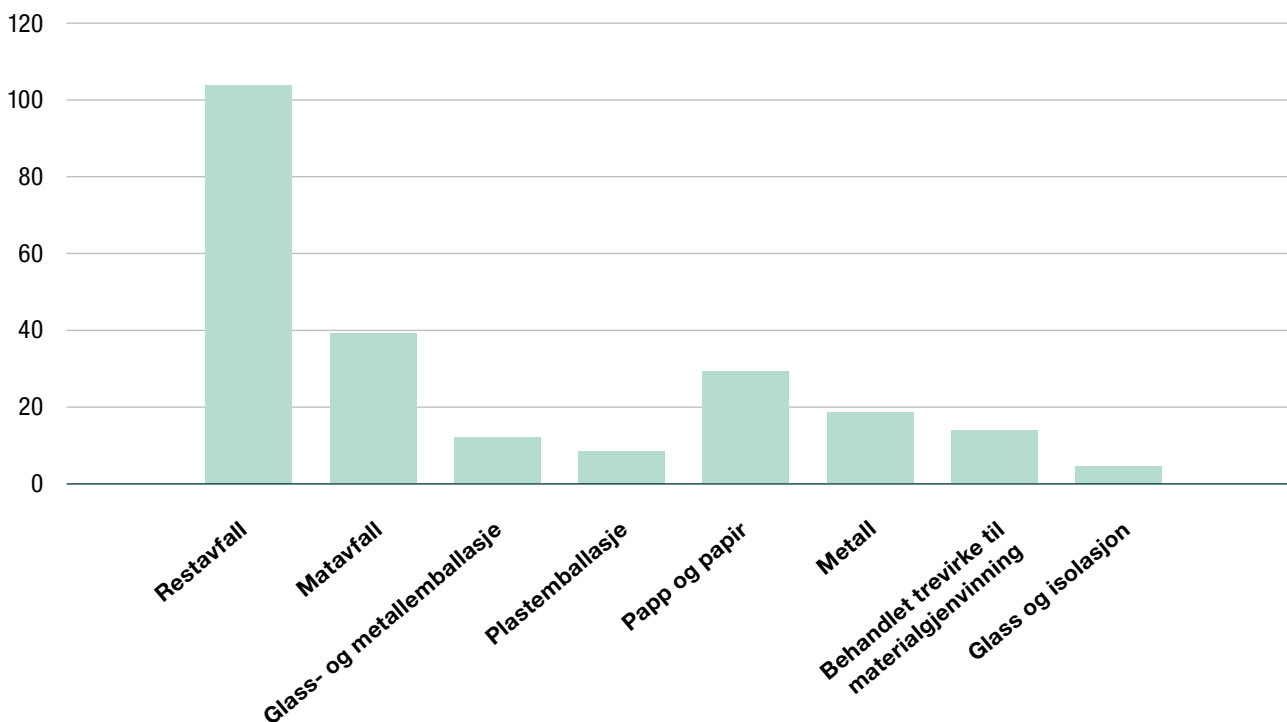
Utvikling i avfallsmengder fra husholdning (i tonn)

MENGDE AVFALL PER INNBYGGER

Mat- og restavfall, og glass-, metall- og plastemballasje er tall fra privathusholdning. De andre fraksjonene inkluderer næringskunder.

Mengde avfall per innbygger i 2022 (i kg)

Avfallsdunker og poser med den nye nasjonale merkeordningen.

Foto: ØRAS

Energi-, miljø- og kvalitetsstyring

MILJØ- OG KVALITETSPOLITIKK

ØRAS sin miljø- og kvalitetspolitikk viser hva selskapet ønsker å fokusere på gjennom sitt arbeid. Selskapet skal gjennom systematisk arbeid oppnå:

- fornøye kunder
- driftssikkerhet
- lønnsomhet
- ivaretagelse av ytre miljø

ØRAS jobber med å overholde alle sine samsvarsforpliktelser. Våre tjenester skal redusere samfunnets ressursbruk og miljøbelastning. Selskapet skal

kontinuerlig forbedre virksomhetens miljøprestasjon gjennom bærekraftig ressursbruk samt forebygging av forurensning.

ØRAS sine medarbeidere er selskapets viktigste ressurs. Det legges til rette for et positivt og trygt arbeidsmiljø der alle ansatte tar ansvar, viser engasjement og følger myndighetenes krav.

Med bred medvirkning fra de ansatte skal den enkelte medarbeiders menneskelige og faglige ressurser ivaretas og utvikles.

STYRINGSSYSTEM FOR KVALITET, MILJØ OG HMS

ØRAS er sertifisert etter miljøstandarden ISO14001 (siden 2011) og kvalitetsstandarden ISO9001 (siden 2017). I 2022 hadde ØRAS resertifisering av begge standardene i mars av Scandinavian Business Certification (SBCert). Det ble gitt 1 avvik og 3 forbedringsforslag. Dette dreide seg om oppfylging av vann i brønnen til spilloljetanken, og forbedring av dokumentasjon knyttet til farlig avfall, rensing av masser og avfallsspesifikasjon. Det ble iverksatt tiltak for både avviket og forbedringsforslagene.

EKSTERNE TILSYN

ØRAS hadde ett tilsyn i løpet av fjoråret. Høsten 2022 varslet Statsforvalteren i Oslo og Viken om en inspeksjon som en oppfølging av tidligere tilsyn i 2018 og 2019. Inspeksjonen ble gjennomført samtidig som at ny miljø- og kvalitetsleder hadde tiltrådt sin stilling. Inspeksjonstemaer var internkontroll, utslipp til vann, avfallshåndtering og overvannshåndtering. Det ble avdekket 3 avvik og 2 anmerkninger. Avvikene gikk på mangelfull avskjæring av rent overvann, mangelfull overvannshåndtering og manglende skriftlig rutine for knusing av betong. Anmerkningene dreide seg om manglende skriftlige rutiner for avfallshåndtering og at miljørisikovurderingen kunne forbedres når det gjaldt utslipp til vann. Med bistand fra ekstern konsulent ble det iverksatt tiltak for overvannshåndtering som vil strekke seg ut i 2023.

ØRAS' VISJON

Sammen gjør vi avfall til ressurser

ØRAS' SLAGORD

«Avfall på rett vei»

ØRAS' VERDIER

Ø = Økonomisk

R = Raus

A = Ambisiøs

S = Synlig

MILJØ- OG KVALITETSMÅL MED MILJØASPEKT FOR 2022

For 2022 ble følgende miljø- og kvalitetsmål satt.

MILJØMÅL	Tiltak i 2021	Prosess	Miljøaspekt
1 Få hele ØRAS-området fritt for flygeavfall	Be om bistand ifm. søppelplukking	Sortering og gjenvinning	Ivareta miljøet og forhindre flygeavfall
2 Ta i bruk ny teknologi for ytterligere å øke gjenvinningsgraden av trevirke	Produksjonsanlegg for biokull	Forbehandling	Materialgjenvinning og utnyttelse av naturressurser
3 Øke mengden varer til ombruk opp til 3 % ift. 2020	Få innvilget søknad om momsfritak på salg av ting til ombruk.	Ombruk	Sørge for ombruk av varer og mindre ressursbruk til nye varer
60 % rensing av PFAS i sigevannet	Bruk av biokull i renseprosessen	Renseanlegg	Bedre rensing av sigevannet

KVALITETSMÅL	Tiltak i 2021	Prosess	Miljøaspekt
1 Oppnå sertifisering av biokullproduksjon til salg av CO₂-kvoter	Sørge for god og stabil produksjon av biokull med riktig kvalitet i pyrolyseanlegget	Avfallsbehandling	Ivareta ressursene og redusere klimagassutslipp
2 Ingen klager på kompostproduktene mtp. frøspredning	Ha tak over ferdigproduktene	Kompostering	Ivareta ressursene og hindre spredning av uønskede arter
3 Salg av produkter fra FA-mottaket gjennom bruktbutikken	Få på plass en selvgående og god ordning på salg av farlig avfall gjennom Omgjørås	Bruktbutikk	Ytterligere utnyttelse av ressursene

Grad av måloppnåelse

Miljø

ØRAS har et stort område å ivareta, hvor det foregår mange ulike avfallshåndteringer. Flygeavfall har tidligere vært en stor utfordring med tanke på at restavfall havner på utsiden av området til ØRAS. I 2022 ble det installert porter på restavfallstøtten, slik at disse kan lukkes ved lessing. Det ble også utført en omfattende søppelplukking med hjelp av ØRI på utsiden av ØRAS sitt område. ØRAS har utarbeidet en skriftlig avtale med ØRI om årlig bistand til søppelplukking på ØRAS sitt område.

Pyrolyseanlegget ble testkjørt og utbedret i flere omganger i 2022. Men likevel gjenstår det en del arbeid med utskifting av styringssystemet før det kan kjøres døgntkontinuerlig som ønsket. Miljømålet videreføres derfor i 2023, slik at vi sikrer både materialgjenvinning og energiutnyttelse av ubehandlet trevirke.

Ombruk av husholdningsavfall levert til gjenvinningsstasjonen økte i 2022 og endte på 1,4 %. Det er likevel et stykke unna målet på 3 %. Målet videreføres derfor i 2023 med flere tiltak.

Det ble gjennomført flere tester med bruk av biokull for rensing av PFAS i sigevannet. Effekten var ikke tilfredsstillende. Det må for store mengder biokull til for å oppnå rensing slik at det vil være svært lite lønnsomt å benytte denne typen rensing. Behandling av sigevann vil jobbes med i 2023 da mengden overvann inn i anlegget skal reduseres.

Kvalitet

Det ble ikke oppnådd sertifisering av biokullproduksjon til salg av CO₂-kvoter i 2022. Det ble tatt ut prøver i forbindelse med søknadsprosessen, men det ble ikke søkt om sertifisering da produksjonen ikke var jevn. Målet videreføres derfor i 2023.

Ivareta ressursene og hindre spredning av uønskede arter ble det bygd tak over kompostbingene i 2022. Vi mottok ingen klager på kompostproduktene mtp. frøspredning i 2022.

Det ble ikke gjennomført salg av produkter fra FA-mottaket gjennom brukbutikken i 2022. Den ansvarlige for tiltaket var i foreldrepermisjon samtidig som det kom på plass en ny miljø- og kvalitetsleder. Tiltaket videreføres derfor i 2023.

MILJØ- OG KVALITETSMÅL MED MILJØASPEKT FOR 2023

For 2023 ble følgende miljø- og kvalitetsmål satt.

MILJØMÅL	Tiltak i 2023	Prosess	Miljøaspekt
Økt kunnskap om kildesortering	Utvidelse av ØRAS-skolen	Ekstern kommunikasjon	Sirkulær bioøkonomi (ØRAS-skolen)
Ta i bruk ny teknologi for ytterligere å øke gjenvinningsgraden av trevirke	Ferdigstille og igangkjøring av produksjonsanlegget for biokull	Forbehandling	Materialgjenvinning og utnyttelse av naturressurser.
Øke mengden varer til ombruk opp til 3 %	Utvide butikken og øke andelen varer til ombruk	Ombruk	Sørge for ombruk av varer og mindre ressursbruk til nye varer
	Få innvilget søknad om momsfristak på salg av ting til ombruk	Ombruk	Sirkulær bioøkonomi

KVALITETSMÅL	Tiltak i 2023	Prosess	Miljøaspekt
Oppnå sertifisering av biokullproduksjon til salg av CO₂-kvoter	Sørge for god og stabil produksjon av biokull med riktig kvalitet i pyrolyseanlegget	Biokullproduksjon	Miljøvennlig materialgjenvinning
Økt tilgjengelighet	Kundeundersøkelse ved utrulling av mini-gjenvinningsstasjonen	Ekstern kommunikasjon	Kildesortering
Salg av produkter fra FA-mottaket gjennom bruktbutikken	Få på plass en selvgående og god ordning på salg av farlig avfall (og EE-avfall?) gjennom Omgjørås	Salg	Ytterligere utnyttelse av ressursene

AVVIK

I 2022 ble det registrert totalt 48 avvik, der 17 av dem var registrert som uønskede hendelser. Avvik blir kategorisert som uønskede hendelser, interne avvik, ytre miljø avvik, HMS-avvik eksterne forhold, revisjonsavvik eller forbedringsforslag. Av disse var det fem avvik som gjaldt miljø. Basert på antall avvik, så tyder dette på et godt og effektivt avvikssystem.

Gode sorteringsløsninger og kundeveiledning er tiltak for å redusere sannsynligheten for avvik tilknyttet avfallshåndtering- og sortering. Foto: ØRAS

Alle ansatte hos ØRAS må gjennom brannøvelser hvor de blir kjent med utstyret. Foto: ØRAS

RISIKOSTYRING, BEREDSKAP OG BEREDSKAPSØVELSER

ØRAS sine aktiviteter kan utgjøre en fare for miljøet. For å forebygge og forhindre dette, risikovurderer ØRAS alle sine aktiviteter jevnlig med personell fra de ulike arbeidsområdene til stede. I 2022 ble følgende risikovurdert;

- Miljøriskovurdering akutt utslipp
- Mottak av asbest og slam
- Mellomlagring, sortering og behandling av avfall fra næring og privat
- Farlig avfallsmottak
- Bruktbutikken

ØRAS har også bestemt at en risikovurdering ikke skal være eldre enn 2 år. I tillegg ble det utført to vernerunder på hele ØRAS, der ene runden var inkludert en representant fra bedriftshelsetjenesten på Dal. Bedriftshelsetjenesten gjennomførte også en felles teorigjennomgang i forhold til ergonomi på kontor, samt en arbeidsplassvurdering for to ansatte i administrasjonsbygget.

ØRAS har en beredskapsplan med tiltakskort som beskriver handlingsmønsteret ved ulike beredskapssituasjoner. Eksempel på slike situasjoner er brann, gasslekkasjer, søl med kjemikalier og overløp av sigevann. Det ble holdt årlig planleggingsmøte for beredskap. På disse møtene gjennomføres en vurdering av beredskapskompetansen i organisasjonen, gjennomgang av risikoanalyser og planer for årets beredskapskurs og -øvelser.

Beredskapsplanene skal gjennomgås hvert år med alle ansatte, og er en del av introduksjonsopplegget for nyansatte, innleide og vikarer. Fra og med 01.01.20 ble ØRAS omfattet av industrivernforskriften, som blant annet gjør at det må utføres flere øvelser gjennom året. I 2022 ble beredskapen testet fire ganger ved reelle situasjoner. Det var branntilløp i kvernet restavfall, brann i pyrolyseanlegget og to evakueringer pga. lekkasje fra gassbeholder levert metallkonteiner på gjenvinningsstasjonen. Det ble i tillegg gjennomført en skrivebordsøvelse på spilloljetanken.

ENERGIREGNSKAP

ØRAS jobber kontinuerlig med å minske utslippene fra sine aktiviteter, og ønsker derfor at mest mulig at transporten går på fornybar energi. Energiregnskapet i stolpediagrammet under viser at bruken av fossilt drivstoff på intern og ekstern kjøring har økt. Dette skyldes at å bruke HVO-diesel ble vesentlig dyrere etter innføringen av veitransportavgift på den type diesel. At renovasjonsbilene i tre av fire eierkommuner gikk over på biogass fra mai 2020, har redusert bruken av fossilt drivstoff vesentlig. Biogass som drivstoff gir mindre støy og lavere utslipp av svevestøv og NO_x. I Eidsvoll kommune kjører renovasjonsbilene på fossilt drivstoff.

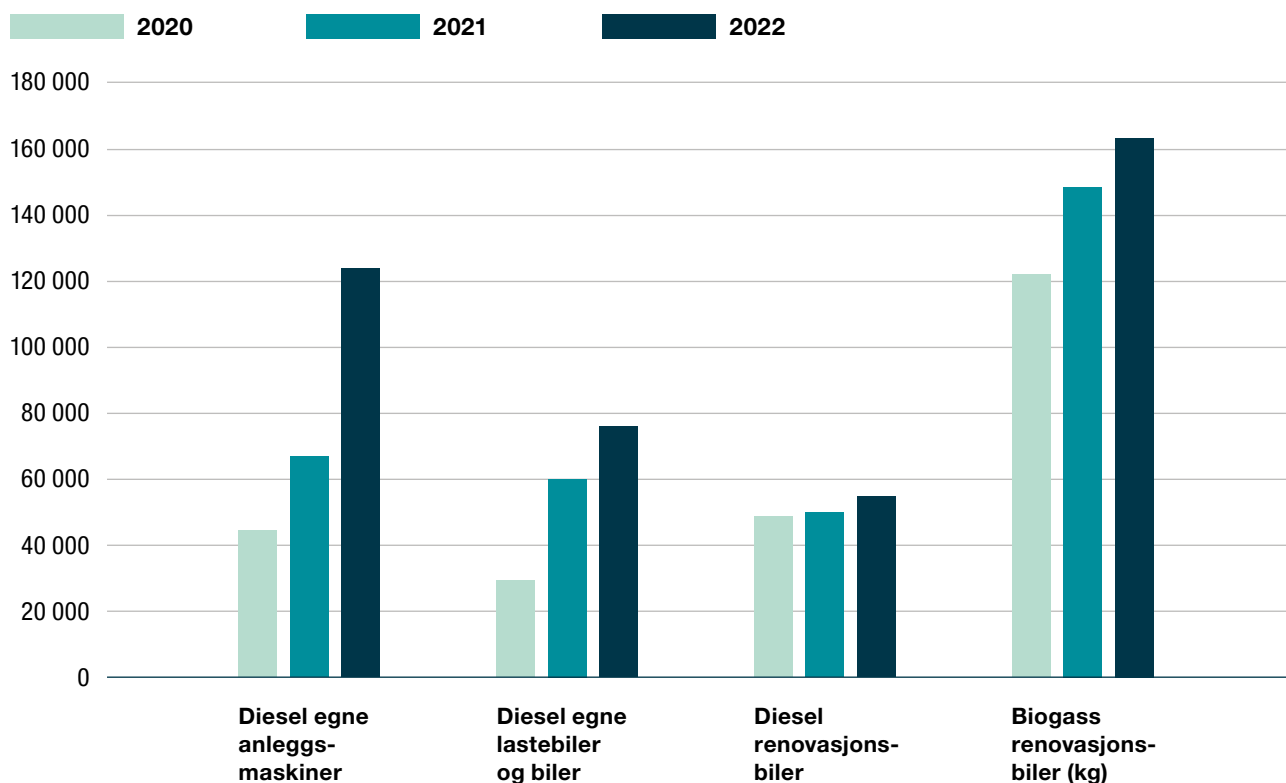
Nordren sine renovasjonsbiler i Ullensaker, Hurdal og Nannestad kommuner går på biogass.

Foto: ØRAS

Drivstofforbruk

Under vises en oversikt over forbruk av drivstoff fra ulike aktiviteter i perioden 2020–2022. Fornybar diesel (HVO-diesel) ble ikke benyttet i 2022 og er derfor fjernet fra oversikten. Mengden biogass er oppgitt i kg.

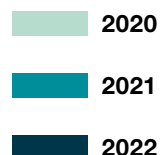
Drivstofforbruk egne biler, maskiner og renovasjonsbiler (i L)

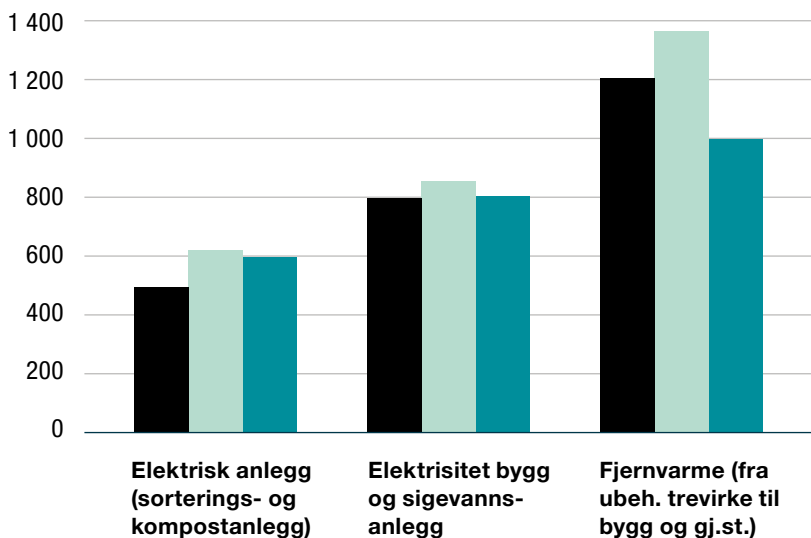
Strømforbruk

Diagrammet under viser hvor strømforbruket er størst i perioden 2020–2022.

Energiforbruket knyttet til fjernvarmeanlegget brukes til oppvarming av veien rundt rundellen og kontorbygg.

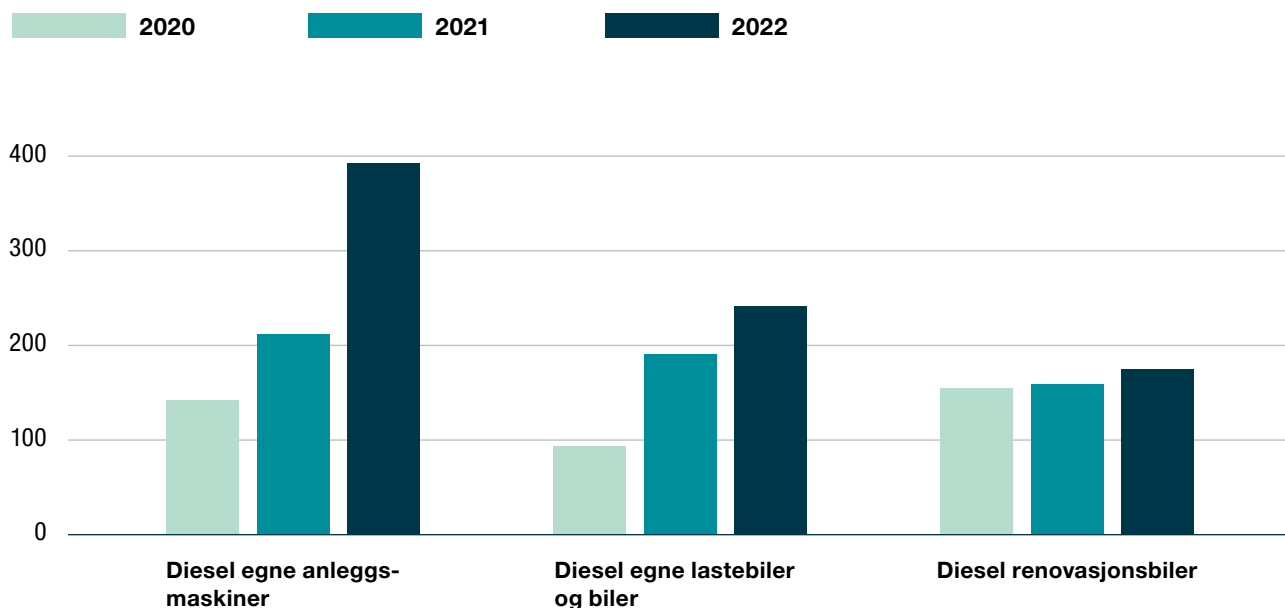
Strømforbruk (MWh)

CO₂-ekvivalenter

CO₂-ekvivalenter brukes som en enhet i klimagassregnskapet. Enheten tilsvarer den effekten en gitt mengde (som regel ett tonn) CO₂ har på den globale oppvarmingen over en gitt tidsperiode (for eks. 100 år)². ØRAS setter CO₂-regnskapet tilknyttet fjernvarmeanlegget til null, da det benyttes flis fra rent trevirke til varmeproduksjon. Det samme gjelder for strømforbruket da ØRAS har opprinnelsesgaranti på innkjøpt strøm. Biogass settes også til null da det er basert på fornybart drivstoff som har kort kretslop. Derfor er ikke disse med i diagrammet under. En sammenstilling av hvilke andre utslippskilder som forurensrer mest og minst, målt i CO₂-ekvivalenter, kan ses under. HVO-diesel fikk veibruksavgift og andre kostnadsøkninger, og ble av økonomiske årsaker ikke benyttet i 2022. Det ble derfor en økning av dieselforbruket i 2022.

Oversikt over mengden CO₂-ekvivalenter fra ulike utslippskilder (i tonn)

Hva får du for ett tonn CO₂-ekvivalenter?

Figurene under illustrerer hva man får for ett tonn CO₂-ekvivalenter³. Dette er for å gi en illustrasjon i forhold til ØRAS sitt klimaregnskap. Klimafotavtrykket til hver av oss i Norge utgjør ca. 11 tonn CO₂-ekvivalenter³.

Utslippskrav til ØRAS sine anleggsmaskiner og kjøretøy

Ved anskaffelse av nye anleggsmaskiner vil det bli stilt utslippskrav tilsvarende Euro 6 eller bedre, samt mulighet for å benytte fornybart drivstoff.

Type	Krav til utslipp	Antall
Anleggsmaskiner på ØRAS	Tilsvarende euro 6	6
	Diesel elektrisk (stjernesikt)	1
Varebil og pickup ØRAS	Tilsvarende siste Euro-klasse som var tilgjengelig på tidspunktet for anskaffelse.	2
Lastebiler ØRAS	Euro 6	5
Personbil	Elektrisk	1
Feiemaskin	Ingen	1
Truck	Elektrisk	3

Vannforbruk og såpeforbruk

Ingen stans i vaskeanlegget på Optibag i 2022. Det er noe av årsaken til høyere vannforbruk enn i 2021, hvor anlegget ikke fungerte halve året. I tillegg økte renholdsfrekvensen på renovasjonsbiler i 2022.

	2020	2021	2022
Vannforbruk	1 348 m ³	3 272 m ³	5 321 m ³
Såpeforbruk	2 074 L	2 008 L	2 090 L

FARLIG AVFALL

Miljøgifter er kjemiske forbindelser som blant annet er lite nedbrytbare, giftige og akkumulerer i levende organismer. De fleste produkter som inneholder miljøgifter er klassifisert som farlig avfall. Samtidig vedtar myndighetene stadig flere miljøgifter som må prioriteres å få ut av kretsløpet. Avfallsbransjen gjør en viktig jobb for å få utført nettopp dette. Mange forbrukere og mindre bedrifter forstår ikke hvorfor små mengder farlig avfall må leveres inn til godkjent mottak. Dette er fordi miljøgifter oppkonsentreres i organismer og i næringskjeden. Det betyr f.eks. at et lite utslipp av ett kjemikalie til vann vil få stadig høyere konsentrasjon gjennom næringskjeden. Dyr på toppen av næringskjeden er derfor mest utsatt (som oss mennesker). Nordmenn har i dag mellom 200 til 400 syntetiske kjemikalier i blodet⁴. Ingen vet hvordan kombinasjonen av alle disse miljøgiftene, hverken nå eller i framtiden.

Perfluorerte stoffer

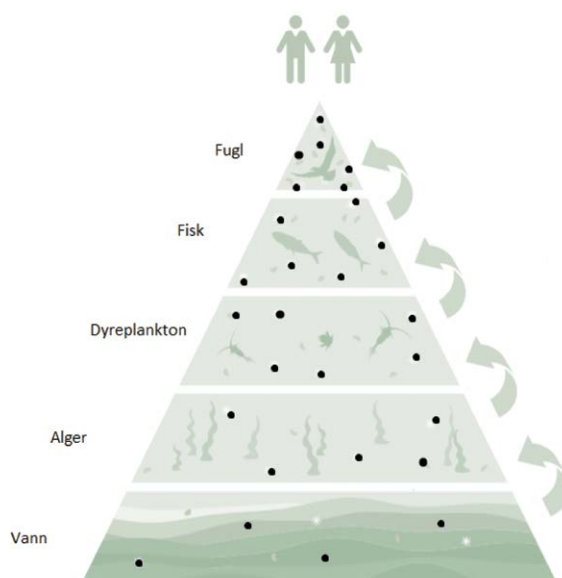
Et eksempel på en menneskeskapt miljøgift er perfluorerte stoffer (PFAS). Fem land, inkl. Norge, har gått sammen og foreslått begrensninger på produksjon, salg og bruk av PFAS i alle sammenhenger i EU/EØS-landene⁵. PFAS-er er svært lite nedbrytbare og forblir i miljøet i svært lang tid før de slippes ut. Det finnes mer enn 10 000 ulike forbindelser i PFAS⁶. Utslipp av slike stoffer medfører en risiko for forurensning av grunn-, overflate- og drikkevann. I tillegg hoper miljøgiftene seg opp i næringskjeden, som gir høyest konsentrasjon i predatorer.

Stoffene har vann- og smussavstøtende egenskaper. Typiske kilder til PFAS er fra brannskum, impregnering av tekstiler, maling, plantevernmidler, shampoo, og

matemballasje⁶. Det er påvist at PFAS-forbindelser kan forstyrre reproduksjonen og hormonsystemet hos fisk, anrikes i planter, gi fosterskader, kreftfremkallende, og forstyrre forplantningsevnen⁶.

Miljøgifter blir oppkonsentrert igjennom næringskjeden. Miljøgifter kan også overføres fra generasjon til generasjon. Hos pattedyr kan miljøgifter overføres til fosteret under graviditeten eller via morsmelk. Skader kan også overføres til senere generasjoner ved at arvematerialet skades.

Leverer man farlig avfall inn til godkjent mottak vil dette bli behandlet på en miljøriktig måte. Ofte forbrennes farlig avfall i spesielle forbrenningsanlegg på høy temperatur, slik at miljøgiftene destrueres.

Miljøgifter blir oppkonsentrert igjennom næringskjeden.

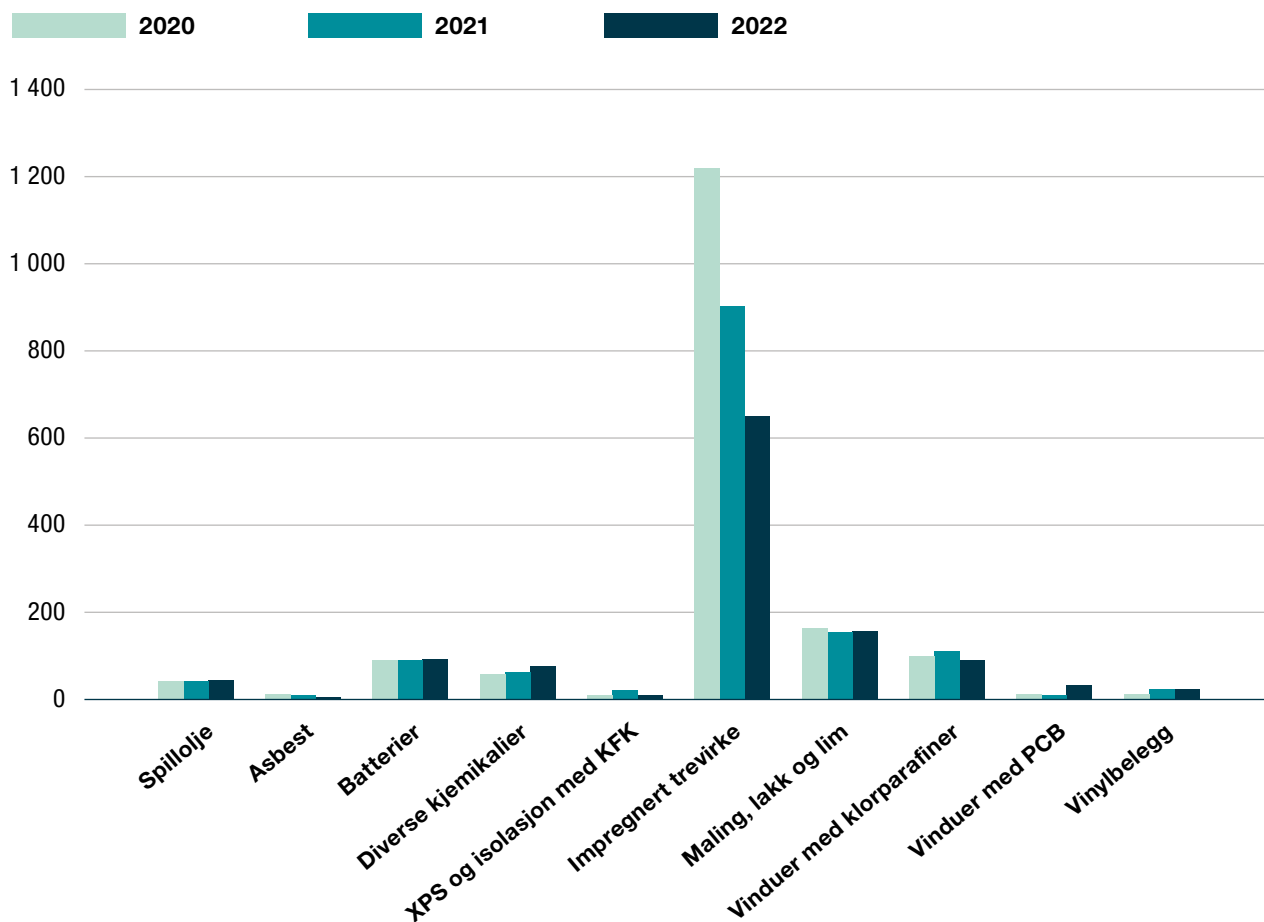
Mottak av farlig avfall

Det er en kommunal mottakspå plikt på farlig avfall fra husholdninger og fra mindre bedrifter. Dette er fordi det skal være enkelt for forbrukere å levere farlig avfall på riktig måte, slik at det farlige avfallet ikke havner på avveie.

ØRAS har ett fast mottak for farlig avfall, samt arrangerer mobil gjenvinningsstasjon i Hurdal to ganger per år. I tillegg ble det gjennomført tre runder med miljøbil.

Diagrammet under viser en sammenstilling av noen av de farlige avfallsfraksjonene som tas imot. Tallene er inkl. næringskunder. Det har vært en nedgang på impregnert trevirke. Det kan skyldes at flere pusset opp hjemme de to foregående årene.

Farlig avfall innsamlet 2020–2022 (i tonn)

Mengde farlig avfall per innbygger (inkludert næringsavfall) *

	2020	2021	2022
Kg mottatt	1 472 750	1 329 172	1 186 000
Kg/per innbygger	17	15	13

* Mengden farlig avfall inkluderer næringsavfall, med unntak av asbest fra næring som er tatt ut for å få et mer representativt tall.

Miljøbil

Som et ekstra tilbud har ØRAS tatt opp tjenesten igjen med miljøbil enkelte steder i eierkommunene. I høsten 2022 stilte ØRAS opp på Holter og Minnesund. På forhånd blir det sendt ut SMS til innbyggerne om at miljøbilen kommer for eks. til Holter. Da kan innbyggerne komme med sitt farlig avfall, og elektrisk og elektronisk (EE) avfall til miljøbilen, istedenfor å kjøre til ØRAS selv. Miljøbilen tar da med seg avfallet til ØRAS. Dette tilbudet er gratis. Det er ikke anledning for å komme med annen type avfall grunnet plass- og vektbegrensning på kjøretøyene og tilhengere.

Tilbudet er svært populært og følgende mengder farlig avfall og EE ble samlet inn i 2022 – se neste side.

Mengde farlig avfall og EE-avfall samlet inn av Miljøbilen

	Farlig avfall (kg)	EE-avfall (kg)
Minnesund	787	368
Holter	615	465

Miljøbilen tar imot små elektronikk og farlig avfall.

Foto: ØRAS

Mottak av smittefarlig avfall

F.o.m. 01.12.20 tok ØRAS i bruk tillatelsen for mottak og mellomagring av smittefarlig avfall. Dette ble søkt om fordi ØRAS så at det var et behov for et sted innbyggerne kunne komme med slikt avfall på Øvre Romerike. Med innvilget tillatelse har virksomheten lov til å ta imot følgende;

- Avfall som er direkte forurenset med sekret, puss o.l. fra pasienter med alvorlige infeksjoner (for eksempel brukte bandasjer, drensmateriell, hansker, munnbind, bleier og liknende).

- Stikkende/skjærende avfall, for eksempel brukte kanyler, brukte skalpellblader, brukte sakser og pinsetter, reagensrør med blod, puss eller vevsrester.
- Blod og blodprodukter (inkludert serum, plasma og andre komponenter fra blod), samt blodige bandasjer.
- Avfall fra luftsmitteisolater

ØRAS har fremdeles ikke lov til å ta imot medisiner. Dette skal leveres til apoteket.

Smittefarlig avfall skal leveres i gule beholdere. Du kan enten komme med avfallet i gul beholder, eller få utlevert beholder av oss.

Foto: ØRAS

MILJØOVERVÅKING

ØRAS gjennomfører årlig en omfattende overvåking av ytre miljø for å sikre at anlegget ikke forurensar til jord, luft og vann. Sommeren 2020 fikk ØRAS en ny utslipps-tillatelse som har satt en rekke nye krav for å ivareta ytre miljø. Det stilles krav til overvåking av grunn-, sige-, og overvann, og deponigass. I tillegg skal man håndtere støy og støv på en slik måte at det ikke er til sjenanse for naboer.

Naboer og nærmiljø

ØRAS har i mange år jobbet systematisk for å redusere luktplager fra anlegget. Dette har gitt resultater, og det er gledelig at det også i 2022 ikke ble mottatt noen skriftlige klager på lukt. Takket være lokasjonen til anlegget har vi heller ikke mottatt skriftlige klager fra naboer med tanke på støv.

Vannbehandling

Vann som siger gjennom et avfallsdeponi (sige vann) vil bli forurensert av stoffer som lekker fra avfallet i deponiet. Sige vann er derfor en mulig kilde til spredning av miljøgifter og annen forurensning⁷. Derfor er det viktig å ha god kontroll på sige vannet fra ØRAS sine to deponier.

Alt sige vann fra deponiene, samt overvann fra kom-postanlegget og sorteringsflater går igjennom et renseanlegg. Vannet renses biologisk ved hjelp av bakterier og lufting som renser for organiske miljøgifter. Etter rensing blir vannet infiltrert i laguner der bl.a. tungmetaller fanges opp. Oppgraderingen av rense-anlegget ble ferdigstilt i 2019. Den største forskjellen er at nå har ØRAS et 6 000 m³ stort utjevningsbasseng, som skal sørge for mer kontrollert pumping til lufte-bassenget. I tillegg er kapasiteten på luftebassenget økt fra 80 m³/d til 120 m³/d. Temperaturen spiller en svært viktig rolle for bakterieveksten i vannet. Ammonium og organisk materiale er noen av parameterne som kan si noe om den biologiske aktiviteten i rensebassenget.

ØRAS prøvetar sige vannet fire ganger årlig, både med ukeblandprøver og stikkprøver. Blandprøvene tas som en delprøve én gang i uken over fire uker. Dette er for å få et mer helhetlig bilde av sige vannets sammensetning over tid. Analysene forteller hvordan renseeffekten i renseanlegget er og hvilke miljøgifter som er til stede.

Renseanlegget har hatt stabil og god drift i 2022. Her er et bilde av luftebassenget. Foto: ØRAS

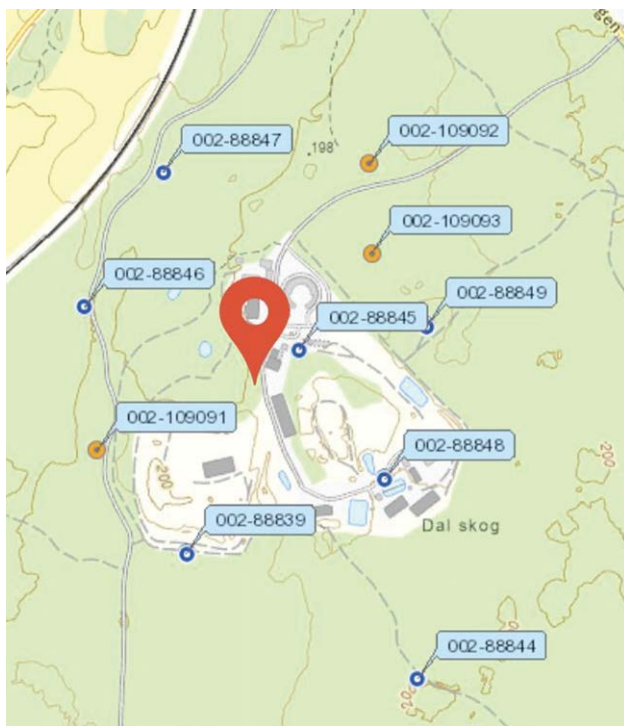
Overvåkning av grunnvann

Grunnvannet på Øvre Romerike er ansett som en viktig naturressurs som må ivaretas. Grunnvannsmagasinet i området er unikt og det største i Norge. Ved alle former for utbygning på Gardermosletta legges det derfor vekt på å sikre grunnvannets kvalitet. Det er derfor svært viktig å overvåke om deponiene og/eller avfallsanlegget til ØRAS forurensrer grunnvannet.

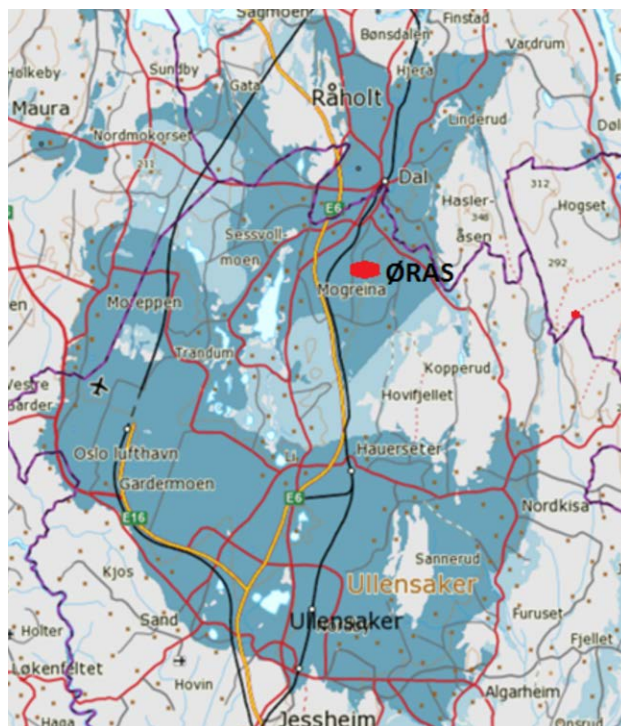
I 2022 fortsatte ØRAS med sitt utvidede miljøovervåkingsprogram på grunnvannet. I tillegg til de syv brønnene som er inkludert i programmet ble det etablert tre nye brønner i overvåkingsperioden. De nye brønnene ble etablert for å underbygge konklusjoner vedrørende

spredningsretning. Prøvetaking av de nye brønnene startet høsten 2022. Miljøovervåkingsprogrammet vil fortsette i 2023 for å sikre at de nye brønnene blir fullt innarbeidet i måleprogrammet. Det analyseres på ulike parametere som skal fange opp eventuell forurensning fra ØRAS sine aktiviteter. I tillegg måles grunnvannshøyden to ganger i året for å sjekke for eventuelle endringer.

Per i dag finnes det ikke krav til prøveresultatene på grunnvann ved deponier, så derfor brukes drikkevannsforskriften som veileder.

Kartutsnitt av grunnvannsbrønnene (Vannmiljø).

Illustrasjon av grunnvannet på Øvre Romerike.

Overflatevann/Vassdrag

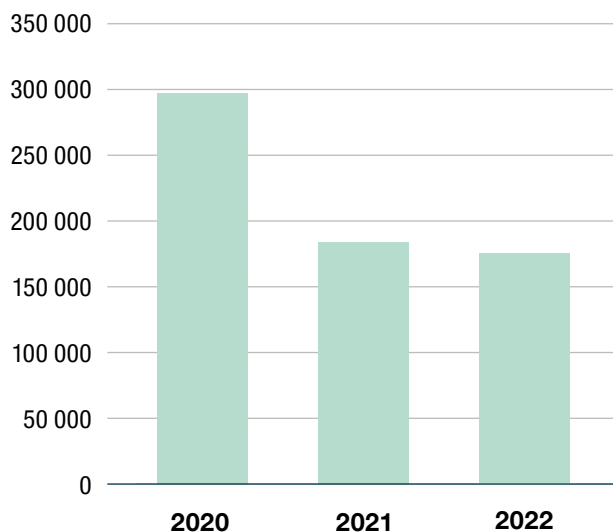
Nærmeste åpne vassdrag ligger ca. 1 km i luftlinje fra ØRAS sitt anlegg. I tillegg ligger det en jernbane og motorvei mellom anlegget og nærmeste overflatevann. Dette gjør at det er svært usannsynlig at ØRAS skal forurense vassdrag via overflatevann.

Deponigass

Når organisk avfall blir brutt ned i et deponi dannes det metangass. Dette er en klimagass som er 25 ganger verre enn CO₂. I 2008 ble det forbudt å deponere organisk avfall. Derfor vil metanproduksjonen i deponiet falle i årene fremover. ØRAS har krav i sin tillatelse til å kontinuerlig overvåke og håndtere gassen som dannes i deponiene. Dette innebærer at gassen samles opp gjennom gassanlegget. Siden 2011 har all gass blitt tatt ut gjennom deponigassanlegget og forbrent til CO₂ og vann.

I dag blir all gass faklet, men ØRAS har planer om å finne andre løsninger for å utnytte gassen til strøm- og varmeproduksjon. I tillegg til kontinuerlig overvåking av gass i deponiet, blir det også utført måling av diffuse utslipp fra en ekstern konsulent.

Deponigassuttak (gass i m³)

Diagrammet viser mengde gass som er sugd ut av deponiet i perioden 2020–2022.

KILDER

1. *Biogassproduksjon fra matavfall og møkk fra ku, gris og fjørfe Status 2016 (fase IV). Modal et al. ISBN: 978-82-7520-749*
Brukt scenario F: Biogassproduksjon av matavfall: drivstoffproduksjon og avvanning av biorest, hvor avvannet biorest komposteres og vannfasen brukes som gjødsel. Brukt 33% tørrstoff i matavfall.
2. Wikipedia. (2010). CO₂-ekvivalent. Tilgjengelig fra: <https://no.wikipedia.org/wiki/CO2-ekvivalent> (18.06.2022)
3. K-E. Helle. (2020). Hva får jeg for et tonn CO₂? Framtiden i våre hender. Tilgjengelig fra: <https://www.framtiden.no/tips/hva-faar-jeg-for-et-tonn-co2> (18.02.2020)
4. Rapp, O. M. (2014). Nordmenn er i verdenstoppen i antallet miljøgifter i kroppen. Tilgjengelig fra: <https://framsenteret.no/arkiv/nordmenn-er-i-verdenstoppen-i-antallet-miljoegifter-i-kroppen-5398354-146437/> (09.12.20)
5. Miljødirektoratet (2023). Forbud mot PFAS. <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/kjemikalier/reach/restriksjoner-under-reach/forbud-mot-pfas/>
6. Miljødirektoratet. (2021b). PFAS-er funnet i store deler av verden. Tilgjengelig fra: <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/miljogifter/prioriterte-miljogifter/perfluorerte-stoffer-pfos-pfoa-og-andre-pfas-er/> (08.04.22).
7. Miljødirektoratet. (2005). Veileder om overvåking av sigevann fra avfallsdeponier. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/klif2/publikasjoner/2077/ta2077_bokmal.pdf

SERTIFIKAT

Utstedt av Scandinavian Business Certification AB

Øvre Romerike Avfallsselskap (ØRAS) IKS

Ørasvegen 85
2054 Mogreina

Som bevis på at ledelsessystemet
tilfredsstiller kravene i

ISO 9001:2015
ISO 14001:2015

Ledelsessystemets omfang

**Avfallsmottak fra husholdningsavfall, mottak og drift av Dal Skog
gjenvinningsstasjon med sortering av avfallstyper, komposteringsanlegg
for produksjon av jord samt drift av avfallsdeponi**

Ulf Nordstrand
VD

Sertifikatnummer
NO971 040 610

Standard
ISO 9001:2015
ISO 14001:2015

Utstedt
2017-09-08
2010-03-11

Fornyet
2022-02-21
2022-02-21

Gyldig til
2025-03-11
2025-03-11

Valid certificate is controlled on www.sbcert.se. The certificate is valid only if the company maintains the Management System according to above standards that will be controlled by Scandinavian Business Certification AB. This certificate is the property of Scandinavian Business Certification AB and shall be sent back on demand.
Scandinavian Business Certification AB | Södra Långgatan 25 | 169 65 Solna | SWEDEN

GODKJENNINGSBEVIS, MATTILSYNET

GODKJENNINGSBEVIS / CERTIFICATE OF APPROVAL

Navn / Name: ØVRE ROMERIKE AVFALLSSELSKAP (ØRAS) IKS
Adresse / Address: Ørasvegen 85, 2054 MOGREINA
Bedriftsnummer / Business number: 974706814

Godkjenningen omfatter / The business is approved for:

Composting plants **Approval number:** 1000562
Products: CATW

Activity: **Category:**
COMP 3

Composting plants **Approval number:** 1001383
Products:

Activity: **Category:**
COMP 3

The business is approved by the Norwegian food safety authorities according to the provisions of Regulation EF nr 1774/2002.

Mattilsynet, Avdeling Østfold og Follo, har gitt godkjenning med hjemmel i forskrift om animalske biprodukter § 11a Regodkjenning m.m. av biogass- og komposteringsanlegg - oppheving av forordning (EF) nr. 809/2003 og forordning (EF) nr. 810/2003.

Dato: 20.05.2015
Vår referanse: 2015/092296

Fox
Jarle Bergsjø
avdelingssjef

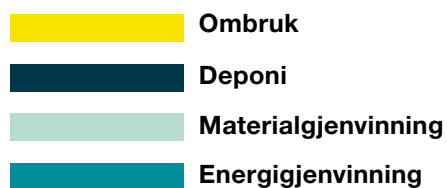
Avfallsmengder

HUSHOLDNINGSAVFALL	2020	2021	2022
	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)
HUSHOLDNINGSAVFALL INNSAMLINGSORDNING			
Henteordning fra abonnentene			
Restavfall til ettersortering (ROAF)	9 557	9 526	9 356
Matavfall	3 406	3 520	3 522
Papir	2 929	2 799	2 624
Plast	833	808	755
Totalt	16 725	16 653	16 257
Levert til returpunkter i eierkommuner			
Brukte tekstiler	487	461	394
Glass-/metallemballasje	1 229	988	1 077
Totalt	1 715,5	1 448,9	1 471
Totalt husholdningsavfall fra innsamlingsordning	18 440	18 102	17 728
Ombruk	2,6 %	2,5 %	2,2 %
Materialgjenvinning	45,5 %	50,1 %	50,3 %
Energigjenvinning	51,8 %	47,4 %	47,5 %
HUSHOLDNINGSAVFALL LEVERT TIL GJENVINNINGSTASJONENE			
Ordinært avfall			
Dekk	130	116	108
Gips	324	310	275
Hageavfall	5 095	5 097	4 966
Hardplast	179	188	156
Husholdningsplast	68	53	38
Isopor til materialgjenvinning	16	13	16
Madraser gjenvinning av metall	120	94	89
Metall	1 602	1 403	1 657
Papp/papir	761	701	658
Paller	37	28	35
Plastfolie	49	42	57
Plastkanner og kasserte avfallsdunker	17	28	24
Restavfall fra gjenvinningsstasjon	1 107	1 022	982
Store hvitevarer og kuldemøbler	226	316	225
Trevirke - behandlet til energigj.	2 637	3 890	3 544
Trevirke - behandlet til matr.gj.	2 453	1 225	1 235
Trevirke - ubehandlet	597	476	333
TV, skjermer og småelektrisk	671	544	539
Totalt	16 090	15 546	14 937
OMGJØRAS	180	185	200
Spillolje	42	43	45
Asbest	13	10	5
Batterier	91	91	93
Diverse kjemikalier	59	63	77
XPS og isolasjon med KFK	9	22	10
Impregneret trevirke	1 219	903	650
Maling, lakk og lim	163	155	158
Vinduer med klorparafiner	100	112	91
Vinduer med PCB	13	11	33
Vinylbelegg	13	23	24
Totalt	1 721	1 432	1 186

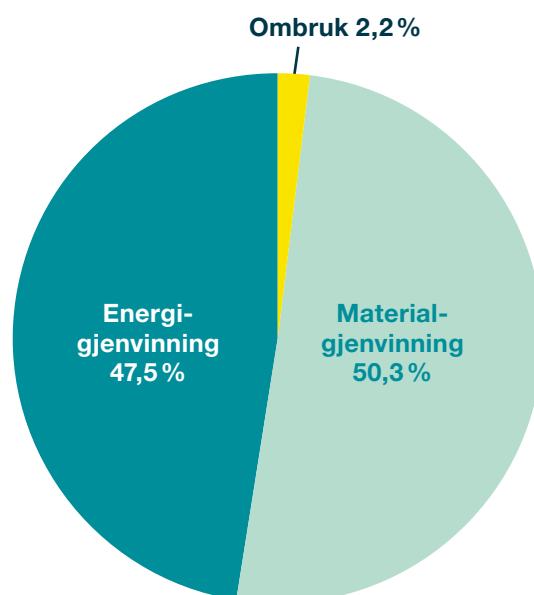
HUSHOLDNINGSAVFALL forts.	2020	2021	2022
	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)
Til deponi			
Glass og isolasjon	550	536	410
Rene tunge masser til veibygging	830	712	299
Urene tunge masser	475	428	188
Totalt	1 855	1 676	897
Husholdningsavfall levert til gjenvinningsstasjonene	19 845	18 839	17 220
Ombruk	1,1 %	1,1 %	1,4 %
Materialgjenvinning	62,8 %	57,1 %	59,9 %
Energigjenvinning	30,9 %	36,6 %	35,2 %
Deponi	5,2 %	5,2 %	3,5 %
TOTALT HUSHOLDNINGSAVFALL			
Ombruk	704	674	629
Materialgjenvunnet husholdningsavfall	20 863	18 870	18 290
Energigjenvunnet husholdningsavfall	15 681	16 423	15 426
Deponert husholdningsavfall	1 037	974	603
Totalt husholdningsavfall	38 286	36 941	34 948
Ombruk	1,8 %	1,8 %	1,8 %
Materialgjenvinning	54,5 %	51,1 %	52,3 %
Energigjenvinning	41,0 %	44,5 %	44,1 %
Deponi	2,7 %	2,6 %	1,7 %

NÆRINGS-AVFALL	2020	2021	2022
	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)	Mengder (tonn)
(De tyngste fraksjonene)			
LEVERT NÆRINGS-AVFALL			
Asbest	192	814	263
Aske	439	521	581
Behandlet treverk	305	1217	391
Ubehandlet treverk	122	125	83
Betong til materialgjenvinning	20 406	8 619	9 008
Blandet avfall fra næring	764	7 595	641
Blandet avfall fra private/husholdningene	4	0	0
Forurenset masse til jordrenseanlegg	1 624	6 230	373
Rene masser jord og grus - dekkmasser	8 571	11 019	3 597
Restavfall til omlasting	0	0	0
Ristgods fra renseanlegg	200	285	265
Sand fra sandfang	126	0	155
Slam fra oljeutskiller	109	466	476
Totalt næringsavfall levert ØRAS	32 861	36 892	15 833

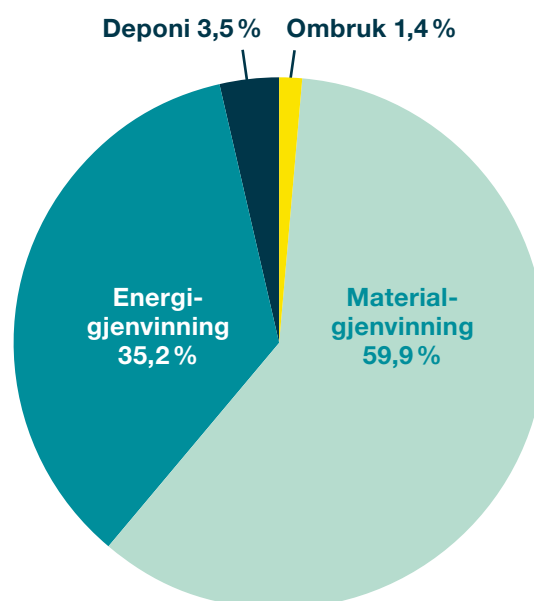
ØRAS tar i mot avfall fra kommunene Eidsvoll, Hurdal, Nannestad og Ullensaker

HUSHOLDNINGSAVFALL FRA INNSAMLINGSORDNINGEN 2022

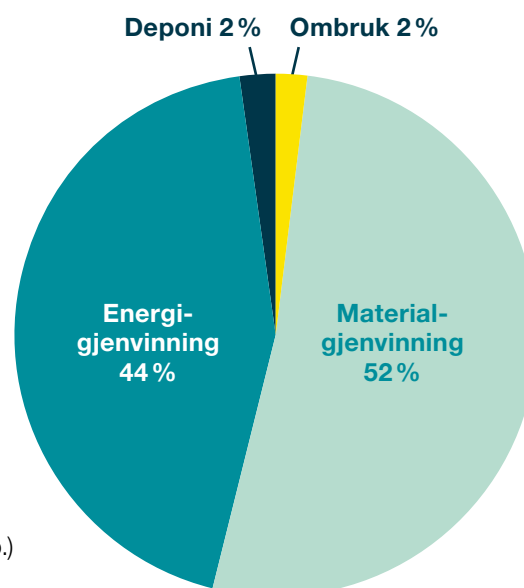

HUSHOLDNINGSAVFALL LEVERT TIL GJENVINNINGSSSTASJONENE 2022

TOTALT HUSHOLDNINGSAVFALL 2022

Mottatt totalt 34 948 tonn husholdningsavfall i 2022 (396 kg/innb.)

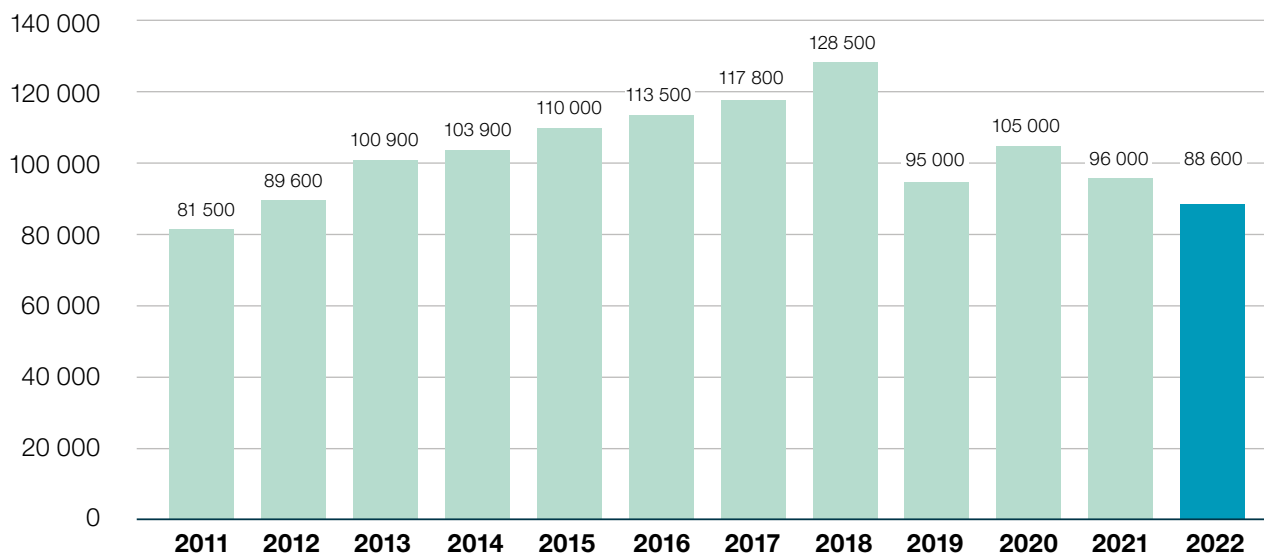
Abonnenter og antall besøkende på Dal Skog

ABONNENTER

	Befolkning pr. 1.3.2023	Økning befolkning 1.1.2022 til 1.3.2023	Abonnenter pr. 1.1.2023
Eidsvoll kommune	27 338	2,33 %	12 422
Hurdal kommune	2 944	1,23 %	2 248
Nannestad kommune	15 530	3,03 %	6 213
Ullensaker kommune	42 866	3,13 %	16 306
TOTALT	88 678	2,80 %	37 189

SSB befolkning pr 1.1.2022

ANTALL BESØKENDE DAL SKOG

Endelig ØRAS-skolen igjen

Helt siden Retursamarbeidet LOOP, i samarbeid med Norsk Renholdsverks Forening (NRF – nå Avfall Norge AS), i 2003 startet et landsdekkende 3-årig skoleprosjekt, har ØRAS tatt imot elever og lærere fra grunnskoler i ØRAS sine eierkommuner. Målet på begynnelsen av 2000-tallet var å gi informasjon om avfallshåndtering til ca.100.000 skoleelever pr år, og målgruppene ble satt til 1.-, 4.- og 9.-klassetrinn.

Dal Skog har skoleopplegget i mange år høstet begeistring blant lærere, også fordi undervisningen tar høyde for mer oppdatert informasjon om avfall og kildesortering. Undervisningsopplegget består av inneundervisning, sorteringskonkurranse og omvisning ute på anlegget.

I år kunne vi endelig ønske 4. og 10. trinnselever velkommen tilbake til ØRAS-skolen. Høsten 2022 hadde vi 1500 elever innom ØRAS-skolen. Vi ga også 5. trinnselever muligheten til å få undervisning. Dette for å gi et tilbud til de elevene som ikke fikk muligheten på grunn av koronaen. Det å fysisk komme til Miljøstasjonen og se hva som skjer med avfallet gir

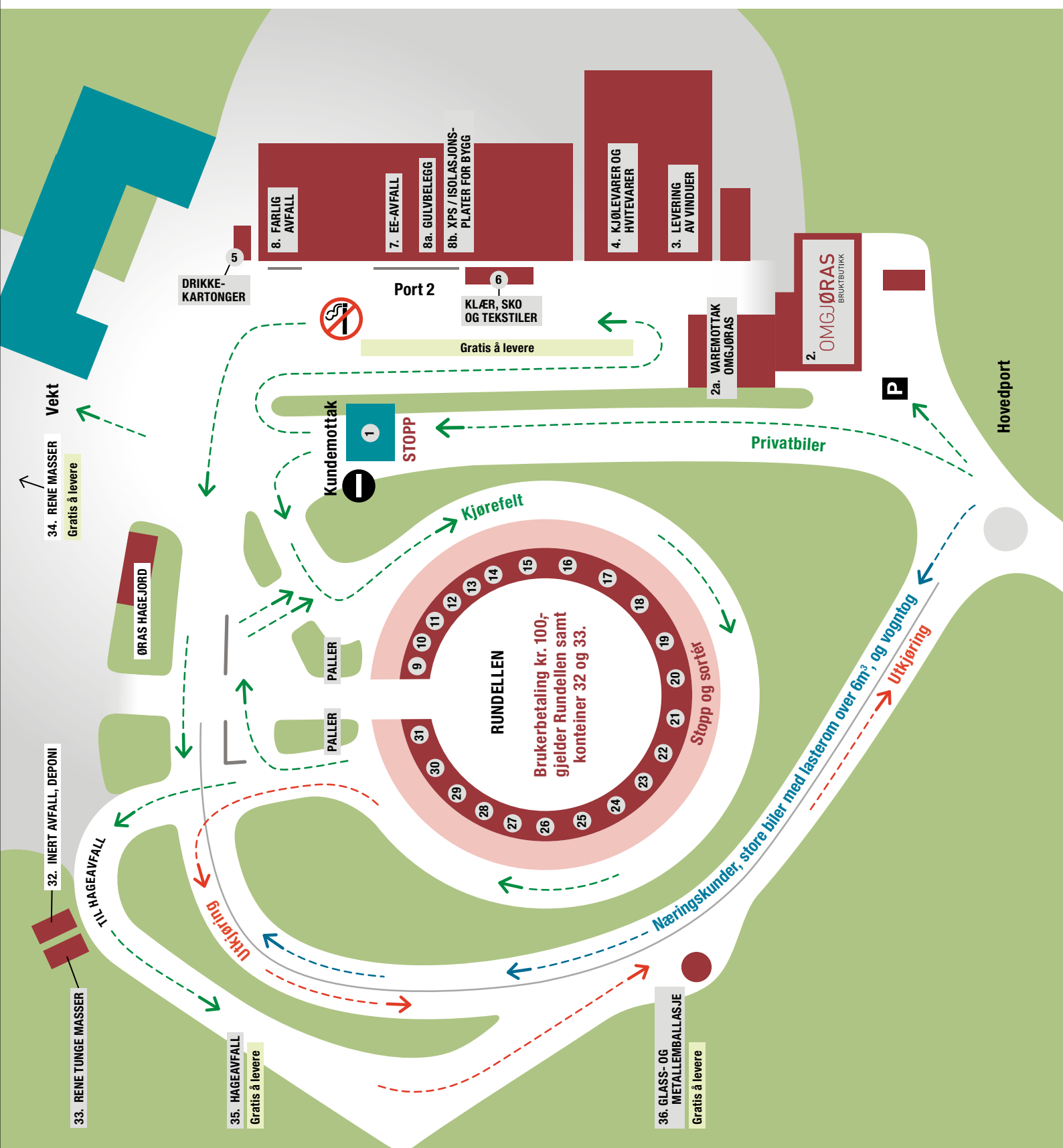
en økt motivasjon og engasjement for kildesortering hos elevene, og vi opplever at de har mange gode spørsmål.

Årene 2020 og 2021 var preget av en rekke smitteverntiltak i forbindelse med korona, og vi så oss nødt til å avlyse skolebesøk. Vi lagde derfor «Den digitale ØRAS-skolen». 6 filmer, med tilhørende oppgaver, om avfallshåndtering som vi la tilgjengelig på våre nettsider <https://www.oeras.no/digitaleorasskolen/>. Disse brukes fortsatt aktivt i forberedelser hos skolene før de kommer på besøk til oss.

Gjennom ØRAS sitt medlemskap i LOOP Miljøskole, kan for øvrig alle barne- og ungdomsskolene i Eidsvoll, Hurdal, Nannestad og Ullensaker kommune fremdeles bestille gratis læremateriell direkte via loop.no sine nettsider. Dette kommer i tillegg til undervisningen og omvisningen på Dal Skog.

ØRAS dekker de faktiske kostnadene for busstransport for grunnskoleelevene ved besøk til anlegget.

Kart over gjenvinningsstasjon Dal Skog

Miljøstasjon Dal Skog

Tlf: 63 92 78 80

firmapost@oeras.no

www.oeras.no

